Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

18 апрель, жума, 1997 йил
Сотувда эркин нархда. № 85 (1602)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Ш. Ш. ҚОБИЛОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПОКИСТОНДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Шуҳрат Шукурович Қобилов Ўзбекистон Республикасининг Покистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 17 апрель.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Ш. Ш. ҚОБИЛОВГА БИРИНЧИ ДАРАЖАЛИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ВАКИЛ ДИПЛОМАТИК МАРТАБАСИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Шуҳрат Шукурович Қобиловга биринчи даражали Фавқулодда ва Мухтор вакил дипломатик мартабаси берилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 17 апрель.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

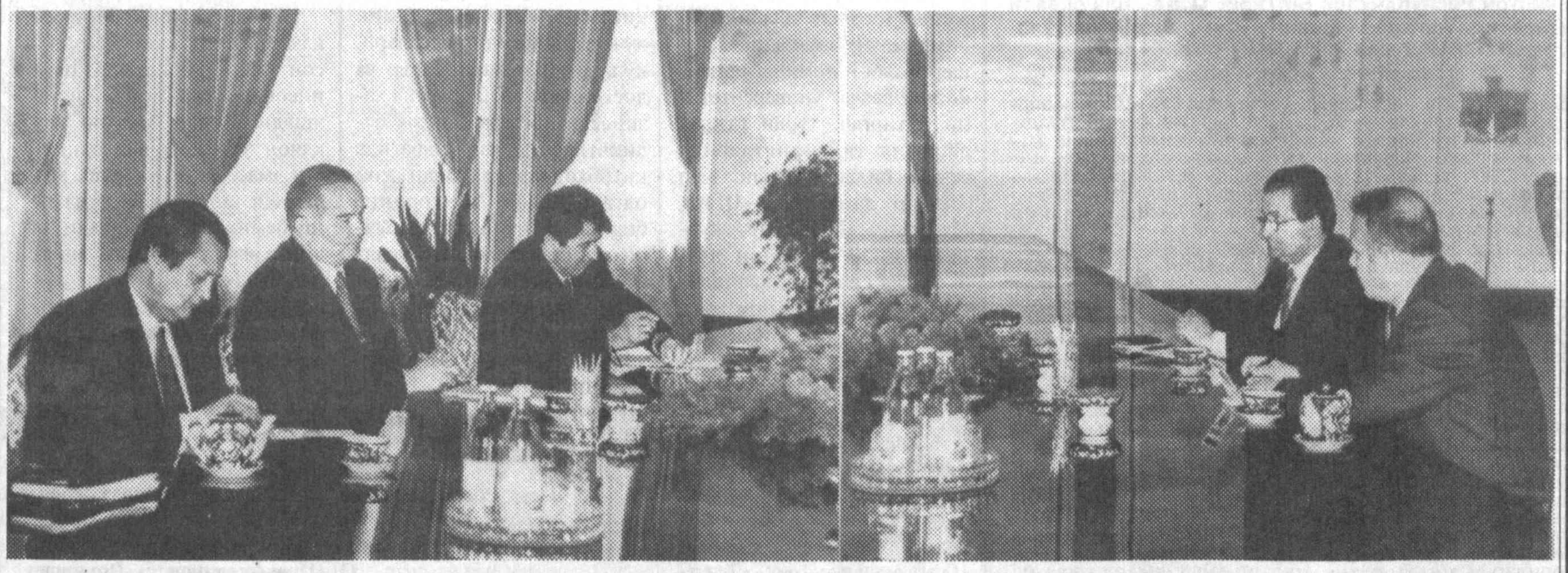

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 17 апрель куни мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилоти (ИҲТ) Бош котиби Ўндер Ўзарни қабул қилди.

Ислом Каримов Ўндер Ўзарнинг Ўзбекистонга ташрифи амалий аҳамиятга эга эканини таъкидлаб, ИҲТнинг халқаро майдонда тутган ўрни мустаҳкамланиб бораётганини қайд этди.

-- Туркиянинг ўз вакили орқали тўрт йил давомида ИҲТга раҳбарлик қилиши Ўзбекистон учун ҳам алоҳида аҳамиятга эгадир, -- деди Ислом Каримов. -- Мазкур ташкилот минтақадаги давлатларнинг нафақат иқтисодий, балки маънавий жиҳатдан ҳам яқинлашувига кўмаклашади.

Учрашувда Ўзбекистон ҳамда Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилоти ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Қабулда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси В. Норов, Ўзбекистон ташқи ишлар вазири А. Комилов иштирок этди.

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 17 апрель куни Россия Федерациясининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Ф. Сидорскийни қабул қилди.

-- Мустақиллик мамлакатларимиз ўртасидаги узоқ даврлик алоқаларнинг янги босқичини бошлаб берди, -- деди мамлакатимиз раҳбари. -- Ўзбекистон билан Россия ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик тобора ривожланиб бораётганидан мамнунмиз.

Ислом Каримов ўтган қисқа давр мобайнида Ф. Сидорский Россиянинг Ўзбекистондаги биринчи элчиси сифатида мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик алоқаларини янада мустаҳкамлаш йўлида самарали фаолият кўрсатганини қайд этди.

Ф. Сидорский элчилик ваколати тугаганини маълум қилар экан, Ўзбекистондаги фаолияти мобайнида мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик алоқаларини мустаҳкамлаш, ўзаро ҳамкорликни янада ривожлантириш йўлида ҳисса қўшганидан мамнуният изҳор этди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов қатнашди.

(ЎзА).

СУРАТДА: Президент Ислом Каримов ИҲТ Бош котиби Ўндер Ўзарни қабул қилаётган пайти.

А. ТЎРАЕВ олган сурат.

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам Президент жаноблари,

Қурбон байрами муносабати билан Ўзбекистон халқига Америка халқи номидан энг яхши истакларни йўллаётганимдан бахтиёрман. Шу муқаддас Қурбон ҳайити кунида Сиз билан бирга келажагимиз тинч, эркин ва фаровон бўлишини умид қиламан.

Самимий ҳурмат билан,

Билл КЛИНТОН, АҚШ Президенти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муборак Қурбон ҳайити муносабати билан Сиз жаноби олийларига қизғин табрикларимни йўллашдан мамнунман.

Сиз жаноби олийларига чексиз бахт ҳамда биродар мамлакатингиз халқига доимий тараққиёт тилайман.

Энг юксак ҳурмат ва иззат-икром билан,

Зоид бин Султон Ол НАҲАЁН, Бирлашган Араб Амирликлари давлатининг Президенти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муборак Қурбон ҳайити байрами яқинлашиб келаётгани муносабати билан Иордания ҳошимийлар подшоҳлиги халқи, унинг ҳукумати ва шахсан мен Сиз жаноби олийларига, шунингдек қардош Ўзбекистон халқига ва бутун мусулмон аҳлига самимий табрик ва энг яхши истакларимизни йўллаймиз.

Жаноби олийларига самимий табрикларимиз ва юксак эҳтиромимизни қабул қилгайсиз.

Ҳусайн бин ТАЛОЛ Иордания ҳошимийлар подшоҳлигининг подшоҳи.

БИСМИЛЛАҲИР РАҲМАНИР РАҲИЙМ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Ассалому алайкум ва раҳматуллоҳи ва баракатуҳу

Ислом олами муборак Қурбон ҳайитини нишонлаётган кезларда ва машриқу мағриб мусулмонлари Байтуллоҳни зиёрат қилишаётган чоғларида Сиз жаноби олийларига энг самимий табрикларимиз ва эзгу тилакларимни ўзимнинг ва ўз номимдан бениҳоя хурсандман.

Фурсатдан фойдаланиб Сизга сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, биродар халқингизга эса олдига қўйган вазифаларини аъло даражада бажариб асл муродига етишини Аллоҳ таолодан сўрайман.

Бу улуғ айём муносабати билан ислом миллатини ва бутун дунё мусулмонларининг қалблари бирлашишини умид қиламан.

Энг эзгу тилакларим ва самимий эҳтиромларимни қабул этгайсиз.

Дўстингиз ва биродарингиз ҲАСАН II Марокаш подшоҳлигининг подшоҳи.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Сизни ва барча мусулмонларни Ийд Ал-Адҳа -- Қурбон ҳайити байрами билан самимий табриклашга ижозат эттайсиз. Аллоҳ шафқат қилиб гуноҳларимизни кечирсин ва шод-хуррамлик, тинчлик ато қилсин. Сизга катта бахт саодат, мамлакатингиздаги қардош халққа равнақ ва фаровонлик тилаймиз.

Қобус бин САИД Уммон султони.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБЛАРИГА

Мусулмонларнинг Ийд Ал-Адҳа байрами муносабати билан Сизга ва Сиз орқали мамлакатингиз ҳукуматига ҳамда халқига ўз номимдан ва Гамбия ҳукумати ҳамда халқи номидан самимий табрикларимни йўллаш менга улкан мамнуният бағишлайди.

Шу имкониятдан фойдаланиб, Сиз жаноби олийларига мустаҳкам сиҳат-саломатлик ва узоқ умр, мамлакатингиз халқига бахт-саодат, равнақ ва фаровонлик тилашга рухсат этгайсиз.

Жаноби олийлари, Сизга бўлган зўр эҳтиромимни қабул қилишингизни сўрайман.

Яхё ЖАММЕ, Гамбия Республикасининг Президенти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам Ислом Каримов,

Сизни ва Сиз орқали Ўзбекистондаги барча мусулмонларни Қурбон ҳайити байрами билан табриклайман, бахт-саодат, эсон-омонлик ва равнақ тилайман.

Ҳурмат билан,

Ҳайдар АЛИЕВ Озарбойжон Республикасининг Президенти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муқаддас Қурбон ҳайити муносабати билан Сиз, жаноби олийларига, самимий табрикларимни йўллашдан бахтиёрман.

Сиз, жаноби олийларига, мустаҳкам соғлиқ ва биродар мамлакатингиз халқига чексиз фаровонлик тилаб,

Эҳтиром ила

МАКТУМ бин Рошид Ол МАКТУМ, Бирлашган Араб Амирликлари давлатининг вице-президенти ва Бош вазири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муқаддас Қурбон ҳайити муносабати билан Сиз, жаноби олийларига самимий табрикларимни йўллашдан бахтиёрман.

Сиз, жаноби олийларига, мустаҳкам соғлиқ ва биродар мамлакатингиз халқига чексиз фаровонлик тилаб,

Эҳтиром ила

СУЛТОН бин Зоид Ол НАҲАЁН, Бирлашган Араб Амирликлари давлати Бош вазирининг ўринбосари.

БАЙНАЛМИЛАЛ МАДАНИЙ МАРКАЗИ МАЖМУИ ОЧИЛДИ

17 апрель куни Тошкентда республика байналмилал маданий маркази янги мажмуининг тантанали очилиш маросими бўлди.

Уни Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов очди.

Ўзбекистон Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков маросимда сўзга чиқиб, мамлакатимизда барча миллат ва элатлар тинч ва тотув яшаб, меҳнат қилаётганини таъкидлади. Ҳар бир миллат янги ҳуқуқий демократик жамият қурилишида фаол иштирок этмоқда. Турли миллатга мансуб кишилар мустақил Ўзбекистон уларнинг ягона ватани эканини теран ҳис этиб, ислоҳотлар йўлини изчил амалга оширишга муносиб улуш қўшаётир. Мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган миллий маданий марказлар эса республиканинг ижтимоий-иқтисодий тараққиёти, тинчлик, осойишталикни мустаҳкамлаш, миллий маданиятларни ривожлантириш борасида ибратли ишларни амалга оширмоқда.

Маросимда сўзга чиққан республика байналмилал маданий маркази директори К. Расулов ҳамда корейс, рус, қозоқ, поляк, грузин маданий марказлари раислари Ўзбекистон Президенти ва ҳукумати миллий маданиятларни ривожлантириш борасида катта ишлар олиб бориши тўғрисида гамхўрлик қилаётгани, инсон манфаатлари йили деб эълон қилинган 1997 йилда республика байналмилал маданий маркази янги биносининг очилиши эса бунинг яна бир ёрқин намунаси экани ҳақида гапирдилар.

Маросимда Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчиси Р. Баҳодиров, республика Бош вазирининг ўринбосари А. Азизхўжаев қатнашди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН ДЕЛЕГАЦИЯСИ УКРАИНАДА

Киев, 17 апрель. (ЎзА махсус мухбири Анвар Бобоев хабар қилади). Бугун Ўзбекистон Бош вазири Ўткир Султонов раҳбарлигидаги мамлакатимиз делегацияси бу ерга келди.

Украина Вазирлар Маҳкамасида икки мамлакат Бош вазирлари -- Ў. Султонов ва П. Лазаренко ўртасида музокаралар бўлиб ўтди. Музокаралар ниҳоясига етгач, Бош вазирлар иштирокида мамлакатларимиз ўртасида ҳар томонлама ҳамкорлик бўйича Ўзбекистон -- Украина қўшма комиссиясининг ялпи мажлиси бошланди.

Куннинг иккинчи ярмида Ўзбекистон Бош вазири Ўткир Султонов Украина Президенти Леонид Кучма билан учрашди.

Шундан сўнг, Бош вазир Украина пойтахтидаги Ўзбекистон элчихонаси биносини таъмирлаш жараёнини кўздан кечирди, шунингдек, Украина миллий банки зарбхонаси ҳамда О. Антонов номидаги авиация илмий-техник мажмуини ҳам бориб кўрди.

Ўзбекистон делегациясининг Украинага ташрифи давом этмоқда.

(ЎзА).

ҲИНДИСТОН ЭЛЧИСИ САФАРИ

Ҳиндистоннинг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Б. Кумар Қорақалпоғистонда бўлиб, республика Жўқорғи Кенгеси Раиси У. Аширбеков билан учрашди. У Орол ҳудудидаги экологик аҳволни яхшилаш ҳамда аҳоли саломатлигини муҳофаза этиш борасида амалга оширилаётган ишлар билан танишитирилди.

Элчи жаноблари бу ерда соғлиқни сақлаш муассасалари раҳбарлари билан ҳам мулоқотда бўлди. Учрашув сўнгида шифохоналар учун дори-дармонлар ҳадя этди.

ТАДБИРКОРЛИКНИ РАҒБАТЛАНТИРИШГА БАҒИШЛАНДИ

Кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш республика мувофиқлаштирувчи кенгаши Тошкент вилоятининг Янгийўл туманида мазкур тармоқни рағбатлантириш масалаларига бағишланган семинар-кенгаш ўтказди

Унда Тошкент шаҳри, пойтахт ва Сирдарё вилоятлари тадбиркорлари ҳамда хорижий сармоядорлар вакиллари иштирок этди.

Анжуманни Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари В. Чжен бошқарди.

Семинарда сўзга чиққанлар мамлакатимизда кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш катта аҳамият берилаётгани, бунда хорижий сармоядорлар самарали фойдаланиш зарурлигини таъкидладилар. Семинарда Европа тиклаииш ва тараққиёт банкининг Ўзбекистонда кичик ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш доирасидаги фаолияти, тадбиркорликни ривожлантириш бўйича Марказий Осиё -- Америка фонди билан сармоявий ҳамкорлик имкониятлари, халқаро молиявий корпорациянинг кичик ва хусусий тадбиркорлик лойиҳаларини молиялаш дастури, шунингдек, Германия тараққиёт агентлиги кредитларидан фойдаланиш самарадорлиги мавзуидаги маърузалар тингланди.

Анжуман иштирокчилари Европа тиклаиш ва тараққиёт банки кредити асосида мувофақиятли иш юритаётган тумандаги «Микрел» Ўзбекистон -- Россия -- Белоруссия қўшма корхонаси тажрибаси билан танишди. «Ўзинвест» компанияси ва Ўзбекистон миллий банки вакиллари улар билан «Кичик ва хусусий тадбиркорликда сармоявий лойиҳалар» мавзуида суҳбат ўтказди.

Семинар-кенгашда Тошкент вилояти ҳокими Э. Рўзиев қатнашди.

(ЎзА).

ОЛИЙ МАЖЛИС СЕССИЯСИ ОЛДИДАН

ФАРОВОНЛИККА ҲУҚУҚИЙ КАФОЛАТ

Маълумки, Олий Мажлиснинг бўлажак сессияси кун тартибига «Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодекси лойиҳаси тўғрисида»ги масала ҳам киритилган. Ушбу кодекс лойиҳаси Олий Мажлиснинг еттинчи сессиясида биринчи ўқишда маъқулланиб, умумхалқ муҳокамасига қўйилганди. Мухбиримиз Олий Мажлис депутати Маҳамаджон Худоёровдан Солиқ кодекси лойиҳаси ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини гапириб беришни сўради.

-- Мамлакатимизда амалга оширилаётган чуқур иқтисодий ислоҳотлар замирида солиқ муносабатларини тартибга солиб турадиган ҳуқуқий нормалар ҳам такомиллашиб бораяпти. Солиқ Кодекси лойиҳаси солиқ қонунчилиги тизимининг шаклланишида алоҳида ўрин тутади, десак муболаға бўлмайди.

Маълумки, бизда илгари солиқ кодекси мавжуд бўлмаган. У бозор иқтисодиёти шароитида ҳаётий эҳтиёж сифатида юзага келди. Ушбу Кодекс солиқ тизимининг ҳуқуқий-иқтисодий ва ташкилий асосларини ҳам белгилаб беради.

Солиқ Кодекси лойиҳаси олимлар, амалиётчилар ва давлат солиқ қўмитаси ходимларининг узоқ йиллик иши самараси бўлди. Лойиҳанинг кўп жиҳатдан муккаммал эканлиги унинг тайёрлашда катта куч сарфланганлигидан далолат беради. Лойиҳани ҳалит тизим шаклига келтиришда мутахассисларнинг бир гуруҳи пухта ишлаганлигини таъкидлаш лозим. Лойиҳада хорижий экспертлар ҳам фаол иштирок этишди.

Ушбу Кодекс лойиҳаси олти бўлим, ўн олти боб атрофлича танишган, кўп йиллардан ва тажрибаларни ўрганаш лозим топдик.

Солиқ кодексининг 4-моддасида асосий принциплар акс эттирилган. Менинг назаримда ушбу солиқ кодексининг асосий принциплари фақат бюджет тўлдиришга хизмат қилади деган тушунча. Кодекс лойиҳаси қуйидаги принципларни ҳам ўз ичига олса мақсадга мувофиқ бўларди:

Чет эл инвестициялари ва ўз ватанимиздаги янги технологиялар ни ишлатишга тўсқинлик қилмаслик принциплари;

Қишлоқ хўжалиги ва саноат корхоналарини ҳамда барча экономикада узвий боғланганлигини ҳисобга олган ҳолда солиқ тизимини қўллашдан, ва қайта қурилишини юргизувчи иқтисодий ричаг бўлиши принципи;

Таннарх асосида тез суратлар билан ўсиб кетмаслик принципи;

Ишлаб чиқаришни кенгайтириш, маҳсулот сифатини оширишни, жаҳон стандартлари талабларига жавоб берувчи маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган корхоналарни доим қўллаб-қувватлаш принциплари.

Яна 20-моддининг 2-бандини «Бошқа орган ва шахслар» ва «Мансабдорлар (шу жумладан норезидентлар)» ва жисмоний шахсларга ҳам тааллукли маълумотлар, маълумотномалар, ҳужжатлар ва уларнинг нусхаларини олишни фақат бир мартаба маҳаллий солиқ идоралари орқали олиш мумкин», деб тўлдириш керак. Чунки кейинги вақтларда бухгалтерия ҳужжатларининг кўп вақти солиқ идоралари бўлимлари томонидан юборилган турли ҳаддан ва сўровномаларга тўлдириш кетаяпти.

Шунингдек, 22-модданинг 6-банди «Солиқ тўловчи мижозлардан фондларга ва бюджетдан ташқари фондларга белгиланган муддатда тўланмаган солиқларни, йиғимларни, бошқа тўловлар ва жарималарни сўзсиз ундириш тўловчи тўловларни ҳамда фармойишини (фақат солиқ тўловчи тўлов варақаси асосида) биринчи навбатда (меҳнат ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар тўланганидан кейин) бажариш», деб ўзгартирилса яхши бўларди. Зеро, банклар маблағ фақат солиқ тўловига тегишлидир. Бу айниқса, мулк шакли жамоа, ёки хусусий мулк бўлган шароитда янада муҳимроқ сезилади. Агар солиқ тўловидан жарима ундирилса, у хусусий мулкка тажовуз қилиш маъносини англатмайдими? Зеро ўша хўжалик учун бошқа хўжаликларга ҳам зиддир.

39-модданинг 1-бандига назарда «Асосий воситалар -- қиймати йил мобайнида бир ярим минг сўмдан кўп бўлган ва хизмат муддати бир йилдан ортиқ бўлган активлардир» деб ўзгартирилса мақсадга мувофиқ. Чунки агар амортизация бўйича чегирмалар олиш иш ҳақининг 15 бараборидан кўп, деб ёзилса ойлик иш ҳақи миқдори узлуксиз ўзгариб турган бир пайтда асосий воситалар қийматини бетўхтов қайта ҳисоблаб туриш зарур бўлади. Нима ҳисоблаб туриш мумкин бўлмаган фондлар тез эскирувчан фондлар қаторига ўтиб қолади.

Менимча, Кодекс лойиҳасидаги 64-модданинг 3-банди олиб ташланиши керак. Чунки ҳозирги ўтиш даврида у ёки бу ташкилотларнинг даромад юзасидан тахминий ҳисоблари ҳеч қачон аниқ бўлолмайди. Бунинг устига иш фаолияти бошқа ташкилотлар билан жуда ҳам боғланган. Ва улар шартнома асосида ишлаган тақдирда ҳам ўз мажбуриятларини тўла бажара олмасликлари мумкин, улар бошқа давлат корхонасида билан ҳам боғлиқ бўлиши мумкин.

Яна: 85-модданинг учинчи ва 4-бандини ҳам лойиҳадан чиқариб ташлаш керак. Акс ҳолда кишлоқ хўжалиги арзон маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган фермер хўжаликларига қайта солиқ тўлашга мажбур бўлади. Президентимиз Фармонига асосан хўжаликлар ихтиёрида қолдирилган хом ашё қайта ишланиб, арзон нархларда тайёр маҳсулот сифатида сотилиши керак. Қишлоқ хўжалигининг бирдан-бир иқтисодий ричаги -- бу улар ихтиёрида қолдирилган хом ашёдир. Шуни унутмаслик зарур.

86-моддадаги акциз солиғининг тўланишининг белгиланган муддатларини ҳам қайта кўриш таклиф қиламан. Кодекс лойиҳасида кўрсатилганидек, бундай тез солиқ тўлаш шароитида товар маҳсулотлари учун 15 фоиздан кам бўлмаган миқдорда ҳақ тўлаш ва икки ой давомида ҳисоб-китоб қилиш сметаси ўзини оқламайди. Агарда солиқ корхоналари ойлаб маблағ ҳисобидан доим тўланиб турса, у ҳолда корхона тез фурсатда иқтисодий инқирозга учрайди.

Яна бир таклиф: 100-модданинг 4-бандини солиққа тортилмайдиган ер участкалари -- тарихий, маданий аҳамиятга эга бўлган ерлар (тарихий-маданий қўриқхоналар, ҳотира боғлари, қабристонлар, археологик ёдгорликлар, тарих ва маданият ёдгорликлари) қаторига вақф ерлари ҳам киритилса, айни муддао бўларди.

Солиққа доир қонунларнинг ўзига хос хусусиятлари мавжуд. Бўлажак сессия олдидан Кодекс лойиҳасини яна бир бор идрок этишга қанчалик эътибор берилса, ўзгаришларни қайта таҳлил этиш шунча кам бўлади. Зеро, мукаммал қонунлар мамлакатимиз фаровонлиги кафолатидир.

«Халқ сўзи» мухбири Ойбек РАҲИМОВ ёзиб олди.

ВАТАН ИСТИҚБОЛИ ЙЎЛИДА

Ватан равнақи, миллат қайғуси қадимдан асл фарзандлар қалбидаги оғриқ, улар хаёлидаги эзгу орзу бўлиб келган. Мана шундай покиза ниятли фуқароси кўп юрт доимо ривож топган. Бугун биз буюк аждодларимиз ҳақида ифтихор билан сўзларканмиз, уларнинг ардоқланиши боис, энг аввало, бу улуғ шахслар тафаккури саъй-ҳаракати билан Ватан обрўси, халқимиз даҳоси юксалганидан эканини биламиз. Дарҳақиқат, шахснинг жамиятдаги ўрни ҳақида гап кетганда жамоанинг бахтли келажак сари ҳаракатида йўлбошчилар, раҳбарлар муҳим аҳамият касб этишини таъкидлаш жоиз.

Ўзбекистон истиқлолни қўлга киритгач, илк одимларданоқ турли бўғиндаги малакали раҳбар кадрларга катта эҳтиёж сезилди. Чунки собиқ тузум даврида тарбия топган кадрларнинг талай қисми тафаккур тарзининг эскилиги боис истиқлол зиммага юклаган буюк вазифаларни адо этишга қодир эмаслигини кўрсатди. Шу боис Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов кадрлар тайёрлаш иши моҳият-эътибори билан маблағ сарфлашда энг даромадли соҳа эканини, зеро бу тармоқ эртага ҳар қандай давлатнинг, халқнинг, миллатнинг тараққиёти учун зарур бўлган олтин омил -- етук мутахассислар бера бошлашини ғоят донишмандлик билан қайд этди. Юртбошимизнинг 1995 йил 19 апрелдаги фармонига биноан ташкил топган Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси ана шундай кадрлар тайёрлайдиган маскандир.

Ўтган қисқа муддат ичида 72 нафар истиқболли ёш раҳбар кадр Академиянинг Давлат ва жамият қурилиши ҳамда Бозор иқтисодиёти асослари ва тамойиллари факультетида таҳсил олиб магистр дипломига эга бўлди. Айни пайтда улар академияда олган пухта билимларига таяниб республикамизда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг муваффақиятини таъминлашда муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Бундан ташқари республикамиз туманлари ва шаҳарлари ҳокимларидан 108 нафари 1 ойлик қайта тайёрлаш курсларида ўз малакаларини ошириб қайтдилар.

1996-1997 ўқув йилида юзга яқин тингловчи академиянинг 10 ойлик курсида таҳсил олмоқда. Юртбошимиз Академиянинг очилиш маросимида бу маскан оддий ўқув юрти, кадрлар, ҳатто раҳбар кадрлар тайёрлайдиган билим даргоҳигина эмас, балки янги тафаккур шаклланадиган, ўзимиз тўплаган ва бошқа мамлакатларда жамланган илғор тажрибалар ўрганиладиган, таҳлил қилинадиган ва таҳсил бериладиган марказ бўлиб қолиши кераклигини алоҳида таъкидлаган эди.

Шу боис Академия раҳбарияти ўқув жараёнини ана шу юксак талаблар даражасида ташкил этишга катта эътибор қаратди. Тингловчилар жаҳондаги энг ривожланган давлатлар, олий ўқув юртлари андозаларига мувофиқ равишда ишлаб чиқилган ўқув дастурлари асосида таҳсил олиш имкониятига эга бўлдилар. Илмгоҳда турли ўринларга эга бўлган 45 аудитория, 43 та якка тартибда машғулот ўтказиш хоналари, конференция ва мажлислар заллари, компьютерлар, синхрон таржима, кино аппаратлари ва бошқа замонавий ускуналар тингловчилар хизматида.

Академия раҳбарияти таълим жараёнини такомиллаштириш ҳамда илм масканининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш билан бир қаторда, малакали кадрларга катта эҳтиёж сезилаётган соҳаларга кўмаклашишни ҳам эътибордан соқит қилмаётир. Жумладан, янги ўқув йилида Академияда давлатлараро муносабатлар ва ташқи иқтисодий алоқалар факультети очилиши фикримизнинг далилидир.

Маълумки, бой маънавий салоҳият тараққиётнинг муҳим омилидир. Ана шу боис Ўзбекистон раҳбарияти иқтисодий, сиёсий ислоҳотлар билан бир қаторда миллий маънавиятнинг ривожига алоҳида эътибор қаратмоқда. Бу сиёсат Давлат ва жамият қурилиши академияси зиммасига ҳам масъулиятли ҳамда шарафли вазифаларни юклайди. Маънавиятни тарихдан айри ҳолда тасаввур этиш мумкин эмас. Бошқача қилиб айтганда, миллий анъаналар, миллий тарих маънавиятнинг юрагидир. Шу сабабли миллий қадриятларни муносиб равишда тиклаш, мозийга нисбатан адолатни қарор топтиришга ҳисса қўшиш, бу жараёнларнинг чуқур илмий тадрижини таъминлаш мақсадида Академия қошида тарих маркази барпо этилди. Айни пайтда бу марказда Ўзбекистоннинг холис ва мукаммал тарихини яратишда жиддий ишлар қилинмоқда. Академиянинг таҳририят ва нашриёт бўлимида нашрга тайёрланган А. Азизхўжаевнинг «Давлатчилик ва маънавият», Н. Комиловнинг «Тасаввуф ёки комил инсон аҳлоқи», Ғ.Саломовнинг «Жаҳонгашта «Бобурнома», О.Ҳусановнинг «Мустақиллик ва маҳаллий ҳокимият», М. Имомназаровнинг «Миллий маънавиятимизнинг такомил босқичлари» каби 20 га яқин китобларини маънавият ривожига қўшилган ҳисса сифатида баҳолаш мумкин.

Академия, аввало, юксак малакали кадрлар тайёрлайдиган маскандир. Шу сабабли барча соҳалардаги каби маънавиятни ривожлантиришга ҳам тараққиётнинг биринчи шарти бўлган малакали мутахассислар етказиб бериш давр талаб этган амаллардан эди. Шуниси қувончлики, даврнинг бу талаби ҳам нозиктаъблик билан илғаниб, ушбу соҳанинг 60 нафарга яқин мутахассислари Академияга малака оширишга таклиф этилди. Оммавий ахборот воситалари ҳамда маънавият марказлари ходимларидан иборат бу гуруҳ вакиллари уч ой давомида жаҳонда ва мамлакатимизда тўпланган тажрибалар билан ўз билимларини янада бойитиш имкониятига эга бўлдилар.

Шу ўринда оммавий ахборот воситаларини юксак малакали мутахассислар билан таъминлашга Академия қўшаётган муносиб ҳисса ҳақида тўхталиб ўтиш жоиз. Маълумки, мамлакатимиз ривожланган ҳуқуқий демократик давлат мақомига эришишда журналистиканинг жамиятда тўртинчи ҳокимият даражасига чиқиб олиши ғоят муҳимдир. Ана шу эҳтиёждан келиб чиққан ҳолда Давлат ва жамият қурилиши Академияси, Германиянинг Конрад Аденауэр жамғармаси, Ўзбекистон оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий фонди ҳамда «Камолот» жамғармаси билан ҳамкорликда халқаро журналистлар қайта тайёрлаш марказини барпо этди. Ишончимиз комилки, шу марказ мамлакатимиз оммавий ахборот воситаларини юксалтириш омилларидан бири бўлади.

Давлат ва жамият қурилиши академияси барпо этилганига икки йил тўлаётган шу кунларда юртбошимиз Ислом Каримовнинг қуйидаги сўзларини эслаш ўринли:

«Давлат, ижтимоий ва хўжалик тузилмалари ходимлари орасида талантли, интеллектуал иқтидорли тингловчиларни танлаб олиш, уларнинг сиёсий, маънавий-аҳлоқий ва малака даражасини ошириш, уларни республикада миллий ва умумбашарий қадриятлар уйғунлиги асосида қурилган ҳуқуқий демократик давлатни ва фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг эътиқодли тарафдорлари қилиб тарбиялаш Академиянинг асосий вазифасидир».

Ҳа, Академияда амалга оширилаётган ишлар илм маскани ўз зиммасига юкланган юксак вазифаларни уддалаётганидан дарак беради.

Кўпайсин АЛИЕВА.

Ўзбекистон пахтачилик илмий-тадқиқот институтининг Сурхондарё бўлими селекционерлари ингичка толали пахтанинг «Термез — 31» навини яратган эдилар. Ўтган йили вилоят деҳқонлари ундан мўл ҳосил олдилар. Яқинда улар яратган «Термез — 32» навини ҳам мутахассислар юқори баҳолашди.
СУРАТДА: бўлим лабораториясида.
И. ХЎЖАЕВ олган сурат.

ДЕКЛАРАЦИЯ ИМЗОЛАНДИ

Ўзбекистон Республикаси БМТнинг Осиё-Тинч океани минтақасида ногиронларнинг ижтимоий ҳаётда тўла ва тенг ҳуқуқли иштироки тўғрисидаги декларациясига қўшилди.

16 апрель куни республика Ижтимоий таъминот вазирлигида мазкур декларацияни имзолаш маросими бўлди. Унда республикамиздаги ногиронларни ҳимоя қилиш масалалари билан шуғулланувчи муассасалар раҳбарлари, шунингдек, БМТ, халқаро Қизил ярим ой жамияти каби нуфузли ташкилотларнинг Ўзбекистондаги ваколатхоналари ҳамда ЮНЕСКО ишлари бўйича миллий комиссия вакиллари иштирок этди.

Маълумки, Осиё-Тинч океани минтақасида ногиронларнинг жамиятдаги тўла тенг ҳуқуқли иштирокига оид мазкур декларация 1992 йил Бирлашган Миллатлар Ташкилоти иқтисодий ва ижтимоий комиссиясининг 48-сессиясида ушбу комиссияга аъзо 31 мамлакат томонидан тасдиқланган. Ўн йил давомида амалга ошириладиган тадбирларни ўз ичига олган ушбу декларациядан мақсад ногиронларни ҳимоя қилиш ва уларга қулайликлар яратиб беришда ҳудудий ҳамжиҳатликни ташкил этишдан иборатдир.

Ўзбекистон ижтимоий таъминот вазири Б. Умурзоқов декларацияга имзо қўяр экан, мамлакатимиз ҳукумати республикадаги ногиронларни қўллаб-қувватлаш борасида алоҳида ғамхўрлик кўрсатаётгани, хусусан, бундай кишиларни ҳимоя қилиш бўйича 1996--2000 йилларга мўлжалланган давлат дастури айни кунда муваффақиятли амалга оширилаётганини таъкидлади. Шунингдек, вазир Ўзбекистоннинг мазкур декларацияга қўшилиши мамлакатимизда ногиронларни ҳимоя қилиш ишлари кўламини янада кенгайтиражагини айтди.

(ЎзА).

Асқад МУХТОР

Ўзбек адабиёти оғир жудоликка учради. Ўзбекистон халқ ёзувчиси, ҳассос шоир, драматург, моҳир таржимон ва муҳаррир Асқад Мухтор узоқ давом этган касалликдан сўнг 77 ёшида вафот этди.

Ёрқин ҳаётини ўзбек адабиёти ва маданиятининг тараққий этишига, жаҳон адабиёти дурдоналарини ўзбек халқига етказишга бағишлаган атоқли адиб, жамоат арбобини бевақт ўлим орамиздан олиб кетди.

Асқад Мухтор 1920 йилда Фарғона шаҳрида туғилиб, ўз меҳнат фаолиятини 16 ёшида газетада адабий ходимликдан бошлади. Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон давлат университетини битиргач, турли газеталарнинг таҳририятларида ғайрат билан ишлади. Кўп йиллар давомида «Шарқ Юлдузи», «Гулистон» журналлари, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» ҳафталигига бош муҳаррирлик қилди. Бир неча йил Ўзбекистон ёзувчилар уюшмасининг котиби сифатида фаолият кўрсатди.

Асқад Мухтор ғоят сермазмун ҳаёт ва ижод йўлини босиб ўтди. Унинг қарийб олтмиш йиллик ижодий фаолияти давомида яратилган «Опа-сингиллар», «Туғилиш», «Давр менинг тақдиримда», «Чинор», «Аму» каби романлари, «Қорақалпоқ қиссаси», «Бухоронинг жин кўчалари» номли қиссалари, кўплаб ҳикоялари, шеър ва достонлари адабиётимиз хазинасини безаган юксак бадиийтли асарлар сифатида китобхонлар қалбидан жой олган. Асқад Мухторнинг бир қанча драматик асарлари мамлакатимиз театрларида муваффақият билан саҳналаштирилган. У Софоклнинг «Шоҳ Эдип» фожиаси, Шекспир ва Шиллернинг қатор драмалари, шунингдек, жаҳон адабиётининг йирик намояндалари асарларини ўзбек тилига ўгирган моҳир таржимон ҳамдир.

Адибнинг ўзига хос салмоқли насри, бетакрор интеллектуал шеърияти қатор хорижий мамлакатлар адабиёт мухлисларига ҳам маълум ва манзурдир.

Асқад Мухторнинг адабиётимиз ва умуман миллий маданиятимиз равнақи йўлидаги улкан хизматлари муносиб тақдирланган. У «Ўзбекистон халқ ёзувчиси» фахрий унвони, Ўзбекистон Давлат мукофоти ва «Дўстлик» орденига сазовор бўлган.

Асқад Мухтор бениҳоя камтарин ва камсуқум инсон эди. У умрига адолат ва инсофни бош мезон қилиб яшади. Асқад Мухтор ҳеч қачон устозлик даъво қилган эмас. Аммо у ўнлаб, юзлаб ёш шоир ва ёзувчиларни беминнат тарбиялади ва катта адабиёт йўлига чиқариб қўйди.

Ўзбек халқининг асл фарзанди ва атоқли адиби Асқад Мухторнинг ёрқин хотираси қалбимизда доим сақланиб қолади.

И. Каримов, Э. Халилов, Ў. Султонов, Т. Алимов, Ў. Раҳматов, А. Азизхўжаев, А. Орипов, О. Ёқубов, Саид Аҳмад, Мирмуҳсин, Рамз Бобожон, Ҳамид Ғулом, О. Шарафуддинов, Э. Воҳидов, Ў. Ҳошимов, Т. Қаипбергенов.

ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ -- ОЛИЙ ҚАДРИЯТ

Республикамиз демократик фуқаролик жамияти қуриш сари дадил одимламоқда. Зеро, ўтган йиллар ичида фуқаролар манфаатини таъминлаш учун зарурий ҳуқуқий ва иқтисодий шарт-шароитлар барпо этиш, шахс ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаш юзасидан мамлакатимиз инсон ҳуқуқлари соҳасидаги 21 та халқаро декларация, конвенция ва битимларга қўшилди. Ушбу йўналишда Президентимизнинг кўплаб фармонлари ва Олий Мажлис чиқарган қонунлар ҳаётга кенг тадбиқ этилаётгани бунга яққол далилдир.

Кеча республика прокуратурасида Ўзбекистон ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларининг мувофиқлаштирувчи кенгаши йиғини бўлиб ўтди. Уни республика Бош прокурори Б. Мустафоев бошқарди.

Кенгашда республика Бош прокурори ўринбосари вазифасини бажарувчи Б. Пўлатовнинг фуқароларни ушлаш, ҳибсга олиш, жиноий жавобгарликка тортиш ва судлашда уларнинг конституциявий ҳуқуқларини таъминлаш юзасидан ахбороти тингланди. Шундан сўнг Олий суд раиси У. Мингбоев, Адлия вазири С. Мирсафоев, «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси Ш. Темиров, Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ директори А. Саидов, Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили С. Рашидова, Тошкент Давлат юридик институти ректори Ҳ. Бобоевлар сўзга чиқди.

Маърузачилар фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларининг ҳимоя қилиниши ҳақида тўхталар экан, бу борада қатор ижобий ишлар билан бирга муайян камчилик ва нуқсонлар ҳам мавжудлигини таъкидлаб ўтдилар.

Ҳуқуқ-тартибот идоралари, инсон ҳуқуқлари бўйича марказ ҳамда маҳалла фаоллари ҳамкорликда аҳоли ўртасида ҳуқуқий саводхонликни ошириш юзасидан иш олиб бориши яхши самара беражаги уқтирилди.

Кенгаш ишида Ўзбекистон Республикаси Конституцион суди раиси Б. Эшонов иштирок этди.

* * *

Шу куни Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар прокурорлари ҳамда ўринбосарлари иштирокида республика прокуратураси ҳайъатининг йиғилиши бўлиб ўтди.

Ҳайъат мажлисида 1996 йил ва жорий йилнинг биринчи чорагида прокуратура идораларининг кадрларни танлаш, тайинлаш ва малакасини ошириш борасида амалга оширилган ишлари, бу борада келгусида қилинажак вазифалар, йилнинг дастлабки чораги якунларига доир масалалар кўриб чиқилди.

Ушбу масалалар юзасидан Бош прокурор ўринбосари Б. Бекмирзаевнинг ахбороти тингланди. Маърузаларда мамлакатимиз прокуратура идораларида жиноятчиликка қарши кураш, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш борасида қилинаётган ишларга холис баҳо берилди. Соҳада кадрларни танлаш, уларни қайта ўқитиш ва малакасини ошириш, қатъиятли, билимдон ходимлар сафини кенгайтириш зарурлигига эътибор қаратилди.

Шунингдек, айрим жойларда жиноятчиликка қарши кураш, ислоҳотларни ривожлантириш, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш масалаларига етарлича эътибор қаратилмаётгани танқид қилинди.

Йиғилишда таъкидланган камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Холмурод АБДУРАҲМОНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

КАРВОНСАРОЙ ҚАД КЎТАРМОҚДА

Юртбошимиз бир неча учрашув ва йиғинларда «Буюк ипак йўли»нинг аввалги мавқеини тиклаш ҳақида гапирган эди. Зотан қадимда карвонлар мунтазам қатнаган бир неча ўн минг чақиримда бунёд этилган карвонсаройлар, бозорлар, бу бозорлардаги моллар қадим тараққиётдан гувоҳлик беради. Ана шу йўл бугунги Сирдарё вилоятидан хусусан Ховос орқали ҳам ўтган эди.

Айни кунларда вилоят ҳокимлигининг ташаббуси ва яқиндан берган кўмаги туфайли «Ховос -- Буюк ипак йўли» хусусий фирмаси Янгиер шаҳри ва Ховос қўрғони оралиғида Карвонсарой қурилишини жадал суратларда олиб бормоқда. Бу ерда бугунги кунгача 10 та дўкон муҳташам дарвоза арки ва бошқа қурилишлар поёнига етди. Ҳозиргача 6 миллион сўмлик маблағ ўзлаштирилди.

-- Карвонсаройда ўнлаб дўконлар, расталар, усти ёпиқ иккита бозор, меҳмонхона, автобекат, ресторан, автомобилларга хизмат қиладиган устахона, очиқ бозор, саррофхона ишга туширилади, -- дейди хусусий фирма раҳбари Мўмин Ҳотамбоев. -- Мақсадимиз ички бозорни мол билан тўлдиришдан иборат. Карвонсаройга хориждан тижоратчилар келиб туришини таъминлаймиз. Бунинг учун улар дам оладиган, савдо қиладиган барча-барча шароитлар муҳайё этилади.

А. ХОНИМҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

БАҲОР МАНГУ, НАВРЎЗ АБАДИЙ

Кўклам таровати чиройли, катта-катта шаҳарларимизни-да яшнатиб юборди. Айниқса, Наврўз шодлиги бутун юртимиз узра давом этаётган дамларда ҳар бир ташкилот, жамоа меҳр-оқибат айёми: яшариш байрамини эртанги кунларга ёруғ умидлар билан нишонлаяпти.

Катталар қатори болажонларимиз кўнглида ҳам баҳорий кайфият сезилади. Беғубор ва мусаффо осмонимизни тўлдириб учаётган варракларда тоза болаликнинг орзулари парвоз қилаяпти, гўё.

Кеча пойтахтимиздаги Собир Раҳимов туманига қарашли 476-«Полвонжон» деб номланган болалар боғчасида ҳам Наврўз тантанаси бўлиб ўтди. Боғча мудираси Наима Ҳидоятова, тарбиячилар Гулчеҳра Иброҳимова, Галина Алексеевналар келажак авлодга Наврўзимиз тарихи, ўтмиш ва истиқлолимиз аҳамияти ҳақида гапиришди.

Жажжи фарзандларимиз, «Баҳор мангу, Наврўз абадий» деган мавзуда ўз билганларини ҳикоя қилишди, шеърлар айтишди, боғчани куй-қўшиқ тутди.

Наргиза РУСТАМОВА.

Косонсой туманидаги «Уста Шарифхон» фирмаси ишлаб чиқараётган болалар ва катталар оёқ кийимлари сифатлилиги ва бежиримлиги туфайли харидорлар эътиборини тортди.
СУРАТДА: корхона раҳбари И. Шерхонов.
Т. ҲАМРОҚУЛОВ суратга олган.

МАТБУОТ ТАРҚАТИШ

ИШОНГАНИМ СЕН БЎЛСАНГ...

Ҳозир Ўзбекистонда почта хизмати «ажойиб» бир даврни бошдан кечирмоқда--ундан ҳамманинг кўнгли қолди. Масалан, сурхондарёликлар Тошкентга хат жўнатмоқчи бўлсалар, у кўпинча роппа-роса ўн беш кунда манзилга бориб етади. Мен буни баъзан таҳририятдан [illegible]лаётган хатларим орқали «сезиб» қоламан. Бироқ обуначиларимиз почта хизматидан фойдаланишга... мажбур--ҳали газета ва журналларни, ошиғич хатларни вақтида етказиб беришни бўйнига олган муқобил хизмат ишга тушгани йўқ. Аммо,умид бор...

Узун туманида олти ярим минг нафардан зиёд обуначи бор. Шуларнинг 226 нафари «Халқ сўзи»га обуна бўлишган.

Аввало, одам нега газетага обуна бўлади? Албатта, янгиликлар ва республикамизнинг бугунги аҳволидан вақтида хабардор бўлайин, деб-да! Аммо Узун туманидаги обуначиларимиз «Халқ сўзи»ни газета чоп этилган куни ҳам, эртасига ҳам ўқий олмаяптилар. Нега?

Чунки, вилоятнинг ҳамма газеталари аввало, унинг маркази -- Термизга келади. Сўнг кун оша Узуннинг газетаси поезд билан Деновга келади. Узунликлар эса уни машина билан... Лекин ўша поезд Деновга ҳафтасига уч марта келади. «Халқ сўзи» эса ҳафтасига беш марта чиқади.

Энди туманда газета тарқатишнинг ҳозирги аҳволини буткул кўз олдингизга келтириш учун бир тафсилотни айтаман: туман ҳокимлигига бир ҳафтада икки марта-сешанба ва жума кунлари газета келтирилади! Чекка қишлоқларда яшайдиган обуначиларимиз ойига неча марта «Халқ сўзи» ўқишини шундан билиб олаверинг!

Тожиддин РАЗЗОҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

БАНК ТИЗИМИ

ПАЙЧИЛАР ИШОНЧИ МУСТАҲКАМЛАНДИ

Қишлоқ хўжалигини ҳар томонлама тараққий эттириш, она-заминимизда етиштирилган неъматларни қайта ишлаш, ишлаганда ҳам хорижникидан қолишмайдиган даражага эришиш учун, аввало, маблағ зарур. Қолаверса, қишлоққа саноатни олиб кириш маҳсулот етиштиришга қараганда мураккаброқ юмуш. Бунинг учун молиявий кўмакдан ташқари, бозор иқтисодиёти қонунлари, шунингдек, жаҳон бозори талаб ва эҳтиёжларидан келиб чиқадиган малакали ёрдам ҳам керак. Ихтисослаштирилган акционерлик тижорат «Пахтабанк»и бевосита ана шу мақсадларга хизмат кўрсатувчи молия тизимидир.

1996 йилда банк республика халқ хўжалигини ривожлантиришда фаол қатнашди. Мамлакатимизнинг турли минтақаларида қишлоқ хўжалиги ва қайта ишлаш саноати корхоналари мажмуи, давлат аҳамиятига эга бўлган йирик қурилиш объектларини кредитлаш ва молиялаштиришга имкон даражасида ҳисса қўшди.

Банк фаолиятида қатор янгиликлар жорий қилинмоқда. Хусусан, ривожланган жаҳон банкларидаги сингари филиал ва бўлимларда вакиллик варақалари барқарорлиги таъминланди. Мижозларнинг талабларини тўла қондириш имконияти юзага келтирилмоқда. Корхона ва хўжаликларда валюта ҳисоб рақамларини юритиш, барча хорижий валюталар билан бўладиган хизмат турларини кенгайтириш имкони туғилди. Шунингдек, банк тарихида лизинг операциялари амалда биринчи марта қўлланди, хусусан, фьючерс операцияларининг амалга оширилиши, ҳисоб-китобларни компьютерлаштириш ҳамда замонавий электрон тўловлари жорий этилиши эътиборга молик.

Режага кўра устав капиталини 1,5 миллиард сўмга етказиш мўлжалланган эди. Ушбу вазифанинг бажарилиши юзасидан қатор чоралар кўрилди. Жумладан, 1997 йил 1 январгача акциядорлар сони 11.354 тага етказилди. Сотилган акциялар миқдори салкам 1 миллиард сўмлик бўлиб, йил бошидагига нисбатан 700 миллион сўмга ортди. Мижозларга кўрсатилаётган хизмат сифатини яхшилаш, унинг турларини кенгайтириш ва турли ностандарт операцияларни амалга ошириш йўли билан банкнинг мустаҳкамланган молиявий ҳолати «Акционерлик жамиятлари ва акционерлар ҳуқуқини ҳимоялаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига асосан ўз акциядорларига юқори дивидендлар тўлаш имконини берди. Умумий капитал 5,3 миллиард сўмга етказилди. Эндиликда банк эҳтимол тутилган кредит йўқотишлари учун захираларни ҳисобга олганда ҳам халқаро стандартлар талаби даражасида хизмат кўрсатиши мумкин.

Умуман олганда банкнинг молиявий аҳволи бугунги кун талабларига тўла жавоб бера олади. Шу боисдан акциядорларнинг банкка бўлган ишончлари ва қизиқишлари тобора ортиб бораяпти. Яқинда бўлиб ўтган акциядорларнинг умумий мажлисида ҳам бу фикр алоҳида таъкидланди.

Акциядорлар йиғилишида «Пахтабанк» бошқаруви раиси Ж. Сайфиддинов банкнинг 1996 йилги иш якунлари ва 1997 йилги асосий йўналишлари тўғрисида ахборот берди. Шунингдек, 1996 йил даромадлари баланси ва ҳисоботи, тафтиш комиссиясининг ҳисоботи тасдиқланди. Банк уставига қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш, унинг филиалларини ташкил қилиш ҳақидаги қарорлар лойиҳалари ҳам акциядорлар томонидан бир овоздан маъқулланди.

Ғафур ШЕРМУҲАММАД,
«Халқ сўзи» мухбири.

Андижон вилояти пахтакорлари республиканинг бошқа вилоятларида ҳам кенг тарқалган «Андижон усули»да чигит экиш учун бу йил 70 минг гектар ер ажратдилар. Янги усул пахта ҳосилдорлигини гектарига ўртача 8-10 центнер ошириши ва айни пайтда айрим агротехника тадбирлари -- яганалаш ва кетмон чопиғини истисно этиши, экинни камроқ суғориш ҳисобига меҳнат харажатларини қисқартириши билан пахтакорлар эътиборини қозонди.

«АНДИЖОН УСУЛИ» ТУҒИЛГАН ЖОЙДА

Бу усул икки йил муқаддам Қўрғонтепа туманидаги «Савай» қишлоқ хўжалик ва саноат бирлашмаси далаларида вужудга келган эди. Савайликлар 1995 йилда Хитой Халқ Республикаси мутахассислари билан биргаликда вилоятда биринчи бўлиб 50 гектар ерга плёнка остига чигит экдилар. ХХРдан келган беш нафар пахтакор маслаҳатчи сифатида бутун ёз бўйи Савай деҳқонлари билан биргаликда меҳнат қилди. Натижада кузга бориб тажриба участкасининг ҳар гектаридан ўртача 46 центнер ҳосил йиғиб-териб олинди.

Ўтган йили эса савайликлар 340 гектар ерга ўзлари мустақил равишда плёнка остига чигит экдилар. Об-ҳаво шароити ноқулай келганига қарамай, гектаридан ўртача 40 центнердан ҳосил олинди.

Бу йилги баҳорда савайликлар хўжаликдаги умумий пахта майдонининг ярмини плёнка остига чигит экиш учун ажратдилар. Пахта майдонлари эса 3777 гектарни ташкил этади. Плёнка остига чигит экилган ҳар гектар ердан 45 центнер «оқ олтин» йиғиштириб олиш режалаштирилди.

«Андижон усули» кашфиётчилари пахта етиштиришда катта тажриба ортирганлар, бу тажрибани бошқаларга бажонидил ўргатишмоқда.

-- Ҳар бир пахтакор плёнка остига чигит экар экан, аввало далани пухта тайёрлаш лозим, чунки катталиги муштдек келадиган кесак ҳам экиш сифатига таъсир қилади, -- дейди «Савай» бирлашмасининг бош директори, республика Олий Мажлиси депутати Солижон Исмоилов. -- Айниқса экиш техникасини тайёрлашга алоҳида эътибор бериш зарур. Плёнка пуштани ҳар томонидан ўраб олиши ва қимирламаслиги лозим. Сеялка барабанидан чигит тушган ҳар бир уя усти маҳаллий ўғит чириндиси ва тупроқ аралашмаси билан беркитилиши лозим.

Ўтган йилларнинг тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, ўсимликларнинг минерал ўғитларга йиллик эҳтиёжининг 60 фоизини чигитни плёнка остига экиш чоғида ерга солиш энг яхши самара беради.

К. НИЗОМОВ,
ЎзА мухбири.

СОВРИН ЭНГ ИЛҒОРЛАРГА ТЕГАДИ

Наманган вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси ҳамда агросаноат ходимлари касаба уюшмаси вилоят қўмитаси туманлар, хўжаликлар, фермер хўжаликлари ўртасида чигит экиш ва ғўза парваришини ташкил этишда энг яхши натижага эришиш учун мусобақа эълон қилди. Мусобақа ғолибларини совринлар кутади.

Вилоят пахта далаларидаги ишларнинг суръатига қараганда, ғолибларни аниқлаш осон бўлмайди. Мукофот эса арзирлидир. Ғолибларга эллик минг сўмдан юз минг сўмгача пул мукофоти ҳамда қимматбаҳо совғалар топширилади. Совғалар орасида рангли ва оқ-қора телевизорлар, республика санаторийларига йўлланмалар бор.

(ЎзА).

Хўжайли тумани деҳқон-фермерлар уюшмаси таркибига кирувчи Ойбек номли хўжалик чорвадорлари 30 бош қорамол парвариш қилишаяпти. Улар сут ва гўштдан ташқари парҳез маҳсулотлари ҳам етиштиришаяпти.
СУРАТДА: Микжасар Султонов ҳам отаси сингари фермер бўлмоқчи.
А. МУРОТОВ олган сурат.

ХЎЖА ИЛМ КОНИ

МУБОРАК МАНЗИЛЛАР

Қашқадарё -- бобомиз Амир Темурдек буюк сиймонинг киндик қони тўкилган ва бу дунёга яна қанчадан-қанча буюк инсонларни етиштириб берган табаррук замин. Унинг бир томонидан -- Зарафшон тоғ тизмаси, иккинчи томонидан -- пурвиқор Ҳисор тоғлари ўраб турган Китоб-Шаҳрисабз водийсини тоза ҳавоси, зилол сувлари ва гўзал табиатига кўра ҳақли равишда Ўзбекистоннинг «Швейцарияси» дея аташимиз мумкин.

Танхоздарё, Жиннидарё, Оқсув каби дарёлар Қашқадарёга қуйилиб, улар ўзани атрофидаги текисликлар қир ва адирларга, сўнгра тоғларга туташиб кетиб, ўзгача гўзаллик кашф этади. Оқсув дарёси қуйи оқимида, ундан шимолда баланд қир ва адирлар бағрида денгиз сатҳидан 1000 метрлар чамаси баландликда эса бир қишлоқ бор. У маъмурий жиҳатдан Қашқадарё вилоятининг Китоб туманидаги Навоий номли жамоа хўжалиги ҳудудида жойлашган. Уни маҳаллий аҳоли оддийгина қилиб «Хўжинкана» деб атайди. Баъзи географик хариталарда унинг номини «Хўжаймкон» тарзида ҳам учратиш мумкин. Лекин, аслида, бу қишлоқнинг тўла номи -- Хўжа Илм Кони. Бу шу ерда яшаб ўтган бир машҳур шайхнинг номи билан бевосита боғлиқ. Айтишларича, у турли диний ва дунёвий илмларни пухта эгаллаган киши бўлганлиги сабабли халқ ўртасида шу номга сазовор бўлган. Шуниси таҳсинга сазоворки, маҳаллий аҳолидан ҳеч бир киши шу зоти шарифнинг номларини «сен» дея тилга олмайди, балки «сиз» лаб эъзозлайди.

Хўш, Хўжа Илм Кони қандай «каромат» кўрсатган эканларки, қишлоқ айни ул зотнинг номлари билан аталган? Бу ҳақида маҳаллий аҳоли ўртасида турли ривоятлар юради. Аммо қишлоқда яшаётган кишилар, хусусан, кексалардан ривоятнома гапларни эшитиб туриб, уларни мазкур жойдаги мавжуд воқеликка солиштирсангиз, бу гапларни не чоғлиқ афсона ва қанчалар ҳақиқат эканлигига ишонч ҳосил қиласиз.

Ривоят қилишларича, қишлоқ дарёдан нисбатан баландда эканлиги сабабли аҳоли сувсизликдан ниҳоятда қийналган. Халқ эрта баҳорда ёғадиган ёмғир туфайли етиштириладиган деҳқончилик маҳсулотларию, қир-адирларда ҳайдаб боқиладиган чорва моллари билан тирикчилик ўтказган. Қишлоқ аҳолисининг сувсизликдан, қурғоқчиликдан қийналганлигини кўриб, ҳазрат Хўжа Илм Кони Ҳисор тоғлари этагига бориб, ҳамқишлоқларини бу қийин аҳволдан қутқаришини, шу қишлоққа ҳам сув ато этишини Аллоҳдан илтижо қилибдилар. Шу пайт ғойибдан: «Қўлингдаги ҳассангни ерга суқиб ол, сўнгра ҳассангни судраб қишлоғингга ўзингга қулай йўл билан равона бўл. Лекин зинҳор орқангга қарама»,-- деган бир нидо келибди.Ҳазрат айтилганга амал қилиб, ҳассаларини ерга суқиб олсалар, кароматни қарангки, ўша жойдан зилол сувли бир булоқ отилиб чиқибди. Кейин ҳассаларини судраб, қишлоқ томон кетаверибдилар. Ярим йўлни босиб ўтганларидан кейин шайхнинг сабрлари чидамай: «Қани, нима ҳодиса бўляпти экан?», -- дея орқаларига бир нигоҳ ташлабдилар. Қарасаларки, судраб келган ҳассалари изи бўйлаб ариқ пайдо бўлиб, тоғ этагидан отилиб чиққан булоқ суви у киши орқаларидан изма-из оқиб келаётган экан. Шайх Ҳазратлари Аллоҳга минг шукроналар айтиб, қувончлари ичларига сиғмай, тезроқ ҳамқишлоқларини хурсанд қилиш учун шошилибдилар. Лекин, не кўз билан кўрсинларки, у кишининг олдиларида олдин текслик бўлган жойда баланд бир тепалик пайдо бўлиб қолибди... Шайх: «Эй парвардигорим, мен сенга берган ваъдамни буздим. Сабрим чидамай, орқамга қарадим. Энди не қилай? Ҳамқишлоқларим олдига қуруқ боролмайман, ахир!», -- деб яна қайтатдан нидо қилибдилар. Шунда ғойибдан: «Олдингдаги тепаликнинг пастки қисмига ҳассангни суқиб ол, сўнгра ўзинг унинг устидан ошиб ўтиб, йўлингда давом эт»,-- деган овоз келибди. Ҳазрат бақувват жуссали киши бўлганликлари учун айтилганларни тезда бажо келтириб, тепа устига чиқиб, уни ўн тўрт қадамда босиб ўтибдилар. Сув тепа остидан ўтибди. Қишлоққа сув келиб, у тез ривожланиб кетибди.

Бу ривоятни эшитиб, бевосита ўша чашма суви тепалик остидан оқиб ўтадиган жойни бориб кўрдик. Чашма сувининг тепалик остидан оқиб ўтаётганлиги оралиғи деярли бир хил масофада бўлган ўн уч ўйикдан шундоқ кўриниб турибди. Гўё бир чизиқда 13 қудуқ қазилган-у, улар остидаги сув биридан иккинчиси сари оқиб ўтаётгандек туюлади кишига. Маҳаллий аҳоли бу ўйиқларни «коризлар» деб атайди. «Бу ўша Ҳазрат Илм Конининг тепалик устида ўн тўрт қадам юрганларидаги ҳассаларининг зарбидан ҳосил бўлган коризлар»,-- деб изоҳ берди ҳамроҳимиз. Агар Китоб туманининг республикамизда энг кўп ёғин ёғадиган ҳудуд эканлигини ҳисобга олсак, у коризлар сув эрозиясига учраб, аллақачон емирилиб кетган бўлиши керак эди. Лекин улар ҳаммаси деярли бир хил шаклда емирилмасдан, асрлар оша сақланиб келмоқда. Ана шундан кейин беихтиёр, нима бу? Оллоҳнинг кароматими ёки табиат мўъжизаси?-- дея ўйланиб қоласан киши...

Ҳозирги кунда бу чашма аҳолиси 3 минг кишидан ортиқ бўлган Хўжа Илм Кони қишлоғи ва ундан қуйида жойлашган айрим аҳоли пунктларини ҳам сув билан таъминлаб турибди. Қизиғи шундаки, жамоа хўжалиги раҳбарияти чашма сувини ўзларига қулай йўлдан оқизиш мақсадида у оқаётган жойдан пастроқдан параллел равишда машиналар ёрдамида бир ариқ ковлашди. Лекин сув бу сунъий ўзан орқали оқмай, асл йўналиши бўйлаб оқаяпти. Унинг ёнидан қазилган ариқ эса аста-секин кўмилиб кетаяпти.

Ана шу чашмадан оқиб келувчи ариқ бўйида улкан чинор дарахти қад ростлаб турибди. Чинор айланасининг узунлиги 25 метрдан ортиқ. Унинг ковак бўлиб қолган ичига бемалол йигирма киши жойлаша олади. Дарахтга чиройли қилиб худди ўзининг танаси рангида эшик ўрнатилган. Шунчалик баҳайбат бўлишига қарамасдан, ҳозирги кунда ҳам ўсиб турибди. Бу ҳам ўша Хўжа Илм Кони ҳазратларининг шарофати бўлиб туюлаверади кишига.

Республикамиз Президентининг «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги фармони «дунёни ҳайратга солган қадимий ёдгорликлар ва мустақиллик даврида бунёд этилган улкан иншоотлар, маърифат масканлари, юртимизнинг гўзал табиати билан мунтазам таништириб бориш учун махсус таништирув саёҳатлари ташкил этиш» алоҳида таъкидланади. Бунинг учун эса, мамлакатимизда мавжуд ҳар бир иншоот, ҳар бир диққатга сазовор тарихий ва табиий обидалар тўғрисидаги маълумотномалар зарур бўлади. Ана шундагина мамлакатимиз ажойиб миллий-маданий бойликларни, ундаги гўзал табиат дурдоналарини жаҳоннинг бошқа мамлакатларида яшовчи халқларга янада кенгроқ таништириш имконияти вужудга келади. Бу эса Ўзбекистонимизнинг келажакда сайёҳлик юксак даражада ривожланган мамлакатлардан бирига айланишида муҳим аҳамият касб этиши турган гап.

Каромиддин ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи»нинг жамоатчи мухбири.

«БИЗНЕС-ФОНД»: ЯНГИ ИМТИЁЗЛАР

Хусусий тадбиркорлик ва кичик бизнесни қўллаб-қувватлаш фонди бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари Собир УМЕДОВ билан мулоқот

-- Президентимиз Ислом Каримов Вазирлар Маҳкамасининг Ўзбекистоннинг 1996 йилдаги ижтимоий-иқтисодий тараққиёти якунлари ҳамда 1997 йилдаги иқтисодий ислоҳотларнинг устувор йўналишларига бағишланган мажлисидаги маърузасида «1997 йилнинг яна бир муҳим вазифаси -- кичик ва хусусий тадбиркорликни сифат жиҳатидан янги поғонага кўтаришдан иборат» эканлигини таъкидлаб, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга ёрдам берувчи тизимлар тармоғи, хусусан, «Бизнес-фонд»нинг вужудга келганлигини алоҳида кўрсатиб ўтди. Собир Комилович, суҳбатимизни шу ҳақдаги фикр-мулоҳазаларингиздан бошласак.

-- Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 26 июлдаги Фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарорига биноан, Хусусий тадбиркорлик ва кичик бизнесни қўллаб-қувватлаш фонди -- «Бизнес-фонд» қайтадан ташкил этилиб, очиқ турдаги акциянерлик жамиятига айлантирилди. «Ўзтадбиркорбанк», Инновация ва менежмент маркази, «Тошкент» республика фонд биржаси, республика товар-хомашё биржаси ва «Барно ЛТД» хусусий фирмаси ҳамда бошқа ташкилотлар унинг таъсисчилари бўлишди.

Мазкур ҳужжатлар, айтиш мумкинки, мамлакат тадбиркорларига улкан имкониятларнинг эшигини очишга замин яратди. Чунки жамғармамиз зиммасига кичик ва хусусий тадбиркорликка молиявий ёрдам кўрсатиш, имтиёзли кредитлар асосида инвестиция лойиҳаларини маблағ билан таъминлаш, уларнинг Низом жамғармаларида иштирок этиш, республиканинг барча ҳудудларида хусусий ва кичик бизнеснинг ривожланишига кўмаклашиш, лизинг асосида уларга хорижий технологияларни етказиб бериш, қишлоқ инфратузилмасини шакллантиришга ёрдамлашишдек масъулиятли вазифалар юклатилган эди. Ўтган муддатда барча вилоятларда «Бизнес-фонд»нинг ҳудудий бошқармалари, 195 та шаҳар ва туманда эса бўлимлари ташкил этилди. Уларнинг саъй-ҳаракатлари туфайли ҳисобот даврида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш, деҳқон (фермер) хўжаликларини ривожлантириш, қурилиш ва бинокорлик ашёларини ишлаб чиқариш, туризм, маиший хизмат кўрсатиш ва маҳаллий саноат йўналишлари бўйича бир қатор ишлар амалга оширилди.

-- Буни аниқ мисоллар ёрдамида изоҳлаб берсангиз.

-- Марҳамат. «Бизнес-фонд» томонидан шу кунга қадар тадбиркорларнинг 2311 та лойиҳаси учун 2 миллиард 840 миллион сўмлик кредит ажратилди. Бу кредитлар бўйича фоиз қўйилмалари йилига 15 фоиздан 35 фоизгача, қайтарилиши муддати эса 2 йилдан 8 йилгача этиб белгиланган. Шуни айтиш кераккки, ана шу кредитлар эвазига жойларда 19,2 мингдан ортиқ янги иш ўринлари барпо этилиши, 22,6 миллиард сўмликдан зиёд маҳсулотлар ишлаб чиқарилиб, аҳолига турли хизматлар кўрсатилиши лозим. Ҳозирги кунда эса Тошкент шаҳридаги «Протон», «Дентосервис», «Атлантик-Восток», Навоийдаги «Ассалом», «Фарҳод», Намангандаги «Шамс ЛТД», Тошкент вилоятидаги «Шуҳрат ЛТД», Андижон вилоятидаги «Бек», Қашқадарё вилоятидаги «Эркин», Бухоро вилоятидаги «Азиза» ва бошқа кўплаб корхоналарда турли маҳсулотлар -- қадоқланган мева шарбатлари, қурилиш ва тўқимачилик буюмлари тайёрлаш борасида юқори натижаларга эришилмоқда. Бу маҳсулотлар хорижникидан асло қолишмайди. Устига устак, нархи анча арзон. Шу боис харидорлар уларни бажонидил харид қилмоқдалар.

-- «Бизнес-фонд» фаолиятини «Мадад» суғурта агентлиги ва «Тадбиркорбанк»нинг амалий ёрдамисиз тасаввур этиш қийин. Негаки, бозор иқтисодиёти шароитида сармояларни суғурталаш, улардан мақсадли йўналишларда фойдаланилишига эришиш муҳим аҳамиятга эга. Қолаверса, олинган кредит ўз муддатида қайтарилиши лозим. Бу борадаги фикрингизни ҳам билмоқчийдик.

-- Биз номлари қайд этилган ташкилотлар билан ҳамкорликда иш юритаяпмиз. Энди «Бизнес-фонд» томонидан тадбиркорларга ажратилган имтиёзли кредитларнинг қайтарилишига келсак, 1997 йилнинг 1 январигача бу 39 фоизни ташкил этди. Кредит фоизларининг кассага туширилиши эса 48,3 фоизга етди. Ушбу кўрсаткичлар ўтган йилнинг шу даврига таққосланса, мутаносиб равишда 26 ва 36,3 фоиз ўсганлигини кузатамиз. Лекин шунинг ўзиёқ «Бизнес-фонд» ва унинг ҳудудий бўлинмалари ҳали жойларда изчил амалий ишларни рўёбга чиқаришлари кераклигини талаб этади. Чунки барча ажратилган кредит маблағлари ва уларнинг фоизлари ўз вақтида қайтарилса, уни яна кредит ресурслари сифатида ишлатиб, айланма ҳаракатини ошириш имкони яратилади.

-- Бу масаланинг аҳамиятини ҳалигача англаб етмаган тадбиркорлар ҳам борми?

-- Афсуски, бор. Ўтган даврда кредит шартномаси шартларига риоя қилмаган 48 нафар тадбиркорга нисбатан республика прокуратураси органлари томонидан жиноий иш қўзғатилган бўлса, 108 нафарининг ишлари ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларида кўриб чиқилмоқда. Қарздор 38 та фирма ва 105 та корхона фаолияти юзасидан эса даъво аризалари ҳамда хатлари орқали хўжалик судлари, суғурта компанияларига мурожаат қилинди.

-- Бундай ҳолатнинг юзага келишининг асосий сабаби нимада?

-- «Бизнес-фонд» қайта ташкил этилгунга қадар берилган кредитларнинг устама фоиз ставкалари юқорилигида. Кўпчилик тадбиркорлар, айниқса, ишлаб чиқариш ва фермерликни ривожлантириш мақсадлари учун олинган кредитларнинг 100 фоиз устама фоизларини ҳамда кредит суммасининг ҳаммасини бир йил ичида қайтаришга қодир эмас. Шунинг ҳисобига олиб, қолаверса, Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 26 июлдаги қарорига асосан «Бизнес-фонд» томонидан тадбиркорларга ажратилган имтиёзли кредитларнинг ҳозирги фоиз ставкалари республика пул-кредит сиёсати комиссияси белгилаган умумий фоиз ставкалари билан тенглашиб қолганини инобатга олган ҳолда, тадбиркорларга ажратилган имтиёзли кредитлар устама фоизларини кўриб чиқиш тартиби ишлаб чиқилди. Аввал молиялаштирилган инвестиция лойиҳаларининг устама фоизларини тушириш бўйича эса республика мувофиқлаштирувчи комиссияси ташкил этилди.

-- Тадбиркорлар бу масала бўйича тегишли маълумотларни олиш учун кимга, қаерга мурожаат этишлари керак?

-- Шу йилнинг 21 апрелидан бошлаб ҳар бир шаҳар ва туманда «Бизнес-фонд», «Мадад» суғурта агентлиги, тижорат банклари, «Камолот», «Маҳалла» ва «Нуроний» жамғармалари, хотин-қизлар қўмитаси, Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси вакилларидан иборат комиссиялар иш бошлайди. Тадбиркорлар ушбу комиссиялар ва ҳудудий бўлинмалар раҳбарларига (уларнинг исм-фамилиялари ва телефон номерлари эълон қилинмоқда) мурожаат қилсалар, барча саволларга жавоб оладилар.

«Халқ сўзи» мухбири
И. ЎТБОСАРОВ суҳбатлашди.

Республика «Бизнес-фонд»ининг вилоят, шаҳар ва туман бўлинмалари БОШЛИҚЛАРИ

Вилоят ва туманлар	Бошлиқ	Телефон
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ	**Абдинамин АТАНИЯЗОВ**	7-76-09
Нукус ш.	Дошумбоев А.	6-25-14
Нукус т.	Ибрагимов П.	5-50-98
Амударё	Тожибоев Б.	5-32-73
Бўзатов	Жумабоев М.	--
Қонликўл	Мамутов Ж.	2-19-11
Кагейли	Байменшеев С.	2-24-33
Қораўзак	Ережепов М.	5-55-35
Қўнғирот	Бердимуродов Б.	2-12-48
Мўйноқ	Тлеуов А.	2-12-32
Тўрткўл	Матчонов А.	2-49-38
Тахтакўпир	Позилбеков М.	5-19-61
Хўжайли	Алламбергенов Д.	4-51-45
Чимбой	Қаипназаров Д.	2-48-34
Шуманай	Аметов Б.	6-26-97
Элликқалъа	Қурбонов Б.	5-21-93
АНДИЖОН ВИЛОЯТИ	**Азизулло ОБИДҚОРИЕВ**	5-23-57
Андижон т.	Каримов О.	4-27-10
Асака	Тожибоев Қ.	2-23-98
Булоқбоши	Ҳамдамов А.	3-13-55
Бўз	Мирзаматов М.	3-18-97
Жалолқудуқ	Сулаймонов Н.	5-22-24
Избоскан	Насриддинов С.	2-28-34
Улуғнор	Отажонов А.	1-12-44
Қорасув	Тожиев Ғ.	2-22-62
Қўрғонтепа	Ҳошимов А.	5-47-10
Марҳамат	Жўраев Л.	5-87-30
Олтинкўл	Абдураҳимов А.	4-63-44
Пахтаобод	Юсупов Т.	1-13-31
Хўжаобод	Сўфиев Ў.	1-23-89
Хонобод	Эшбоев А.	2-22-62
Шаҳрихон	Саримсоқов Қ.	2-40-64
Асака ш.	Мирзаабдуллаев Х.	2-40-06
БУХОРО ВИЛОЯТИ	**Илҳом НОРОВ**	3-80-81
Бухоро т.	Муҳамедов Р.	2-58-81
Бухоро ш.	Шукуров Т.	23-23-47
Вобкент	Аҳроров О.	2-12-26
Қоракўл	Ғайбуллаев И.	5-24-58
Олот	Ёқубов Н.	2-20-32
Ромитан	Абидов Ш.	2-11-28
Шофиркон	Беков Н.	2-22-90
Пешку	Ҳабибов Р.	3-16-31
Коғон	Юсупов З.	3-24-50
Ғиждувон	Жалилов И.	2-47-09
Қоровулбозор	Мамедов Б.	3-43-89
ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ	**Ҳамидулла ЗОКИРОВ**	3-33-70
Жиззах ш.	Яхшиликов Р.	3-12-10
Арнасой	Сатторов Б.	2-11-51
Ғаллаорол	Назаров Р.	2-14-49
Жиззах	Холматов А.	2-12-80
Зарбдор	Боймирзаев Б.	3-52-26
Зафаробод	Нарзуллаев Б.	2-26-32
Зомин	Абдураҳимов Ш.	2-23-58
Мирзачўл	Чабаев Қ.	2-34-99
Пахтакор	Холмуродов А.	3-35-81
Фориш	Давилов У.	2-51-36
Бахмал	Қорабеков С.	2-43-65
Дўстлик	Абдурашидов Х.	5-41-81
ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ	**Шавкат РАЖАБОВ**	5-11-25
Ғузор	Бўриев С.	2-29-37
Деҳқонобод	Норсафаров В.	2-24-28
Қарши т.	Лутфиев Қ.	2-27-43
Косон	Чўлиев Б.	3-26-50
Касби	Суяров Ж.	5-14-92
Қамаши	Қосимов А.	2-19-26
Китоб	Ҳамидов Т.	2-14-04
У. Юсупов	Ҳамроев А.	2-19-52
Чироқчи	Маҳмаев Б.	3-11-82
Шаҳрисабз	Қиёмов Р.	2-20-88
Яккабоғ	Сатторов Ф.	2-37-45
Нишон	Қобилов А.	2-24-22
Муборак	Жумаев Т.	2-18-14
Баҳористон	Мавлонов Ё.	--
НАВОИЙ ВИЛОЯТИ	**Шодижон ИСМОИЛОВ**	3-09-42
Конимех	Ўринбетов Н.	2-12-80
Қизилтепа	Мақсудов Қ.	5-32-50
Навоий	Аминжонов О.	2-45-50
Томди	Жуматоев Ш.	7-71
Учқудуқ	Қайрашев М.	26-90
Хатирчи	Оқбўтаев Т.	5-64-05
Нурота	Атоев Л.	3-25-72
Навбаҳор	Пирназаров Ш.	2-12-51
НАМАНГАН ВИЛОЯТИ	**Ҳанипахон МАМАЖОНОВА**	6-27-01
Наманган ш.	Неъматова О.	6-67-75
Уйчи	Насриддинов С.	3-17-00
Косонсой ш.	Муродов А.	2-38-00
Косонсой т.	Исабоев Х.	2-14-42
Мингбулоқ	Мадраҳимов О.	2-11-04
Норин	Алиманов Р.	2-28-06
Наманган т.	Бойматов Э.	2-04-57
Поп	Имомназаров У.	3-22-61
Учқўрғон	Баҳриддинов О.	2-23-64
Чортоқ	Кукибоев Т.	2-11-53
Янгиқўрғон	Тоиров З.	2-63-69
Тўрақўрғон	Мамадалиев Б.	2-26-76
Чуст	Маҳмудов Ш.	3-25-54
Давлатобод	Қамбаралиев Б.	2-66-67
САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ	**Шуҳрат ИБРОҲИМОВ**	24-18-25
Гўзалкент	Рўзиев А.	2-13-82
Жомбой	Мухторов М.	5-22-47
Каттақўрғон ш.	Нарзуллаев Н.	5-31-50
Нуробод	Холбозоров С.	3-26-40
Оқдарё	Турғунов П.	5-54-36
Пахтачи	Абдуахадов Г.	3-13-51
Пайариқ	Ғаффоров О.	5-25-44
Пастдарғом	Худоёров М.	5-24-13
Тойлоқ	Шукуров Р.	6-55-55
Ургут	Саломов М.	3-53-73
Қўшробод	Тўхтамишев Т.	31-08-96
Нарпай	Хидиров А.	2-17-67
Иштихон,	Очилов Б.	9-11-43
Челак	Абдунабиев А.	--
Самарқанд	Раҳматов А.	--
Каттақўрғон т.	Нарзуллаев О.	4-11-02
Нуробод	Холбозоров С.	3-24-04
Булунғур	Ҳакимов А.	7-55-35
СИРДАРЁ ВИЛОЯТИ	**Ўктам ЗИКРИЛЛАЕВ**	26-52-91
Меҳнатобод	Қаҳҳоров Ф.	5-25-77
Боёвут	Тўйчиев А.	2-16-67
Гулистон	Боқиев А.	6-23-96
Мирзаобод	Холбоев Қ.	1-11-00
Сайхунобод	Ашуров Х.	3-35-69
Ховос	Юнусов Х.	4-31-96
Бахт ш.	Нигматов И.	56-47-48
Ширин ш.	Шерматова Д.	64-50-90
Янгиер ш.	Бобохонов Б.	72-34-41
Ш. Рашидов	Абдуалимов Х.	4-17-60
Оқолтин	Нахалбоев А.	2-10-87
Гулистон ш.	Ашуров А.	3-35-69
Сирдарё ш.	Ҳабибулин Р.	9-19-51
СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИ	**Муҳаммадюсуф ҚУРБОНОВ**	3-35-09
Ангор	Мадиев Б.	2-23-98
Бойсун	Рашидов Ж.	5-38-86
Жарқўрғон	Жўраев Н.	2-37-89
Қизириқ	Қиличев А.	9-18-56
Олтинсой	--	5-17-17
Термиз т.	--	4-97-85
Термиз ш.	Раҳимов Т.	3-76-87
Узун	Нажмиддинов С.	3-32-04
Шеробод	Йўлдошев Б.	2-10-88
Шўрчи	Шерматов Р.	3-11-43
Музрабод	--	9-19-39
Денов т.	Хидиров А.	9-35-29
Денов ш.	Нарзуллаев А.	9-17-94
Қумқўрғон	Эшниёзов Н.	5-17-31
ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ	**Турсун ҚЎШАЕВ**	78-51-23
Бекобод ш.	Йўлдошев А.	2-39-72
Бўка	Исматов М.	5-59-98
Қибрай	Холиқов С.	6-13-51
Оҳангарон	Алимов Д.	5-31-48
Оққўрғон	Қўчқоров С.	2-11-38
Паркент	Тожибоев Б.	2-11-30
Тошкент т.	Худойбердиев И.	5-68-70
Янгийўл	Аҳмаджонов М.	7-61-29
Чирчиқ ш.	Ниёзов Р.	5-13-39
Бекобод т.	Акбаров З.	5-17-08
Чиноз	Ҳасанов О.	3-15-07
Зангиота	Саидов Ж.	5-34-66
Юқори Чирчиқ	Қурбонов А.	3-24-81
Пискент	Деҳқонов А.	5-14-53
Бўстонлиқ	Эргашев Т.	2-15-95
Ангрен ш.	Қодиров З.	2-39-26
Олмалиқ	Усмонов Ф.	4-81-57
ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ	**Наримонжон МАСОДИҚОВ**	24-50-58
Бешариқ	Исмоилов Х.	2-20-32
Бувайда	Раҳимов Б.	9-23-84
Сўх	Иброҳимов А.	2-53-72
Охунбобоев	Бобожонов О.	5-54-32
Фарғона	Мелибоев Р.	2-19-47
Данғара	Бўтаев Т.	2-21-80
Ёзёвон	Раҳмонов М.	2-21-68
Қўқон ш.	Файзуллаев Б.	2-33-11
Кувасой	Эгамбердиев Қ.	3-38-28
Киргули	Ғофуров Н.	27-46-90
Кува	Хўжаев Т.	5-10-72
Марғилон ш.	Қодиров М.	33-36-10
Олтиариқ	Жаҳонгиров М.	2-12-61
Риштон	Ўринбоев Ғ.	2-28-06
Тошлоқ	Тўхтаназаров М.	5-54-90
Учкўприк	Йўлдошев М.	5-18-33
Ўзбекистон	Аминов А.	2-54-32
Фурқат	Усмонов А.	9-12-97
Боғдод	Жўраев М.	9-56-61
ХОРАЗМ ВИЛОЯТИ	**Бахтиёр АБДУЛЛАЕВ**	6-37-07
Боғот т.	Раҳмонов А.	5-43-87
Дўстлик	Матёқубов Б.	5-28-62
Қўшкўпир	Аҳмедов Ш.	9-23-40
Урганч	Болтаев С.	2-11-89
Хива ш.	Отажонов Р.	5-28-26
Ҳазорасп	Қаландаров Э.	2-12-17
Хонқа	Рўзметов К.	9-39-59
Шовот	Абдуллаев С.	5-45-18
Янгибозор	Матсафоев Д.	9-34-56
Янгиариқ	Худойберганов Ш.	5-19-47
ТОШКЕНТ ШАҲРИ	**Иброҳим ОМОНБОЕВ**	44-56-72
Бектемир	Хегай И.	90-34-67
Мирзо Улуғбек	Мустагизов А.	33-07-82
Собир Раҳимов	Қўзиев А.	48-39-80
Ҳамза	Абдужабборов Н.	94-16-70
Сирғали	Стешенко С.	58-07-36
Юнусобод	Абдужабборов Т.	34-50-89
Яккасарой	Мирсаидов М.	55-66-13
Акмал Икромов	Зуфаров Ш.	74-12-91
Мирободд	Жалолов Х.	54-27-27
Чилонзор	Файзиев Б.	76-88-74
Шайхонтоҳур	Содиқов И.	41-21-20

ҲАЙИТИНГИЗ МУБОРАК БЎЛСИН!

ЯХШИЛИКЛАР ЁҒИЛАР КУН БУ

Бисмиллаҳир роҳманир роҳим!

Аввало Оллоҳ таолога беҳад ҳамду санолар бўлсин! Бугун ер юзига раҳмат ва мағфират ёғиладиган кундир. Зеро, ҳар бир муслимнинг кўнглига ёруғ нур тўкиладиган кун ҳам бугун бўлса не ажаб! У ёғи Яратганга аён.

Шундай муборак лаҳзаларда сиз ҳам кўп бор кузатгансиз: негадир бирдан одамлар бир-бирларига жуда меҳрибон ва шафқатли бўлиб қоладилар. Бул ғаройиб ҳолатда қандай ҳикмат яширинган экан-а? Ҳисоблигина кунларнинг бунчалик хуш ва сермулозаматлигида не сир бор? Бир кун аввал меҳрга эмас, қаҳрга тўлиб турган кўзлар нечун бирдан нурга тўлиб кетди?

Аслида бунда сизу биз ва бутун авлод-аждодимиз излаган ЎЗЛИКнинг ўлмас ҳақиқати зоҳир этилмаганмикин? Бу ҳақиқат йўли Оллоҳни таниш экани минг бора такрор ва такрор айтилган. Унинг сирри-ҳикматини изоҳламоққа бизга йўл бўлсин?

Имом Муслимдан бир ривоят келтирадилар: «Расуллуллоҳ Муҳаммад салоллоҳу алайҳис васаллам демишларким: «Кимда ким ўзига нимани раво кўрса, ўшани ўз биродарига ҳам раво кўрмагунча мусулмон бўлолмайди». Ана энди ҳали биз юқорида эслаган кўнгиллар меҳрга тўлиб уйғонадиган кунларнинг сирларини англаётибмиз. Чунки ҳар бир инсон бир-бирига дўст, биродар. Мусулмон бўлса-ку, инчунун. Кўрсатилган лаҳзалик иззат-икром, айтилган бир калима илиқ сўз ё юз-кўзлар орқали изҳор этилган самимий қараш-табассумда ҳам туганмас яхшилик ва иймон нурлари яшириндир. Уларни сўз билан айтиш мушкул, кўз билан кўриш қийин. Фақат англаш ва ҳис қилиш мумкин.

Ҳазрат Алишер Навоий бобомиз бежиз «Ажаб саодат эрур қолса Яхшилик бирла от» демаганлар. Икки дунёнинг ҳақиқати ҳам аввало яхшиликда. Бул саодатга етмоқ учун дастлаб дунёнинг аввалини англамоқ лозим бўлади.

Дарвоқе, Абул Ҳасан Кисоийнинг Одам Ато ва Момо Ҳаво ҳақиндаги машҳур ривоятини эсланг. Қиссадаги мана бу парча ҳар биримизнинг кўнгил мулкимизга айланиб кетган, десак муболаға бўлмас.

РИВОЯТ:

Оллоҳ таоло Одамга нидо қилди:

-- Эй, Одам сенинг дилингда Ҳавога нисбатан, Ҳавонинг дилида сенга нисбатан меҳр-муҳаббат туйғулари борлиги менга аён. Ҳаво билан кўришганингда унга хушмуомала бўлгил, чунки у бўлғуси ўғилларинг ва қизларингга она бўлишини тиларман.

Шул аснода Ҳаво денгиз соҳилида ўтириб эди. Ҳазрат Жаброил унинг қошига келиб, айтдики:

-- Эй, Ҳаво, мана бу либосларни кийиб ортимдан юргил. Зеро, сен энди Байтул-ҳарамга кирурсан ва унда Оллоҳга топинурсан!

Ҳазрат Жаброил шу сўзларни айтиб, Ҳавога жаннатдан келтирилган куйлак ва ёпинғич берди. Ҳаво бу либосни кийиб олгунича тескари қараб турди.

Ҳаво ўшал либосни кийгач, ҳазрат Жаброилнинг ортидан йўлга тушди. Бу йўл Ҳавони Байтул-ҳарамнинг машриқ тарафига олиб келди. Бу воқеа муҳаррам ойининг ЖУМА куни юз берди.

Шу пайт Ҳаво ўтган машаққатли йиллар давомида ўзининг ҳусну-малоҳатини йўқотганига ачиниб, йиғлай бошлади. Фаришта уни (юпатиб) қўлидан тутиб, Ал-Марво тепалиги чўққисига етаклади. Бу тепаликда (биринчи марта) аёл ўтиргани учун Ал-Марво деб аталди.

Ҳазрат Одам Маккадаги Байтул-ҳарамнинг мағриб тарафига келиб Ас-Сафо тепалиги устига ўтирди. Бу ердан туриб ҳазрат Одам бениҳоя қудратли ва бениҳоя улуғ Оллоҳ таолога мурожаат қилди:

-- Лаббайка, Оллоҳумма, лаббайка! Даргоҳинг улуғ, ўзинг беқиёссан! Ат-таҳийёту-лиллоҳи васаловоту ва-т-таййибот! Лаббайка, Оллоҳумма, лаббайка!

Ҳазрат Одам Ас-Сафода турганида Худои таолодан нидо келди:

-- Эй, Одам, қувонгил, қаршингдаги Ал-Марво тепалигида Ҳавони кўргайсан. У билан дийдор кўришгил. Аммо мен буюрган барча расм-русумларни адо этмагунингча, унга қўлингни тегизмагил!

Шундан сўнг ҳазрат Одам Ас-Сафо тепалигидан туша бошлади. Ҳаво эса Ал-Марво тепалигидан туша бошлади. Иккаласи водийнинг ўртасида учрашдилар. Улар бир-бирларининг дийдорига етишганларига шукрона айтиб, бир-бирларига қараб тўймас эдилар. Шундан кейин улар ҳар куни шу ерда учрашиб, узоқ-узоқ суҳбатлашадиган, ўтган кунларини, қисмат-тақдирларини эслайдиган бўлдилар. Қоронғулик тушганида эса Ҳаво Ал-Марво тепалигига, ҳазрат Одам Ас-Сафо тепалигига қайтиб кетар эдилар.

Шул аснода улар муайян расм-русумлар адо этиладиган Зулҳижжа ойига қадар учрашиб юрдилар. Шундан сўнг самодан Жаброил алайҳис-салом тушиб, ҳазрат Одамни зиёрат расм-русумларига ўргатди. Сўнг Жаброил алайҳис-салом Одамга эҳром боғлашни ўргатди ва уни қўлидан етаклаб, Байтул-ҳарам (Каъба) атрофида етти марта айлантирди. Сўнг У Одамга Ҳаж зиёратининг Иблисга тош отиш ва бошқа расм-русумларни ҳам ўргатди. Шулар ҳаммаси бажо келтирилгач, Жаброил алайҳис-салом айтди:

-- Эй, Одам, бас, етар. Оллоҳ таоло сенинг ибодатингни қабул этди. Энди Худойим сенинг Ҳаво бирла қовушувингга ризолик билдирди.

Шундан сўнг ҳазрат Одам жума кечаси Ҳаво бирла қовушди. Жума куни муродбахш кун бўлиб, бу кунда яхши тилаклар ижобат бўлғуси. Дарҳақиқат шу кечаси Ҳаво фарзандга ҳомиладор бўлди...»

«Замондан койиманглар, зеро, замоннинг эгаси -- Оллоҳдир» дейилади Ҳадиси шарифда. Ўз озодлигининг олтинчи йилини кутиб олаётган Ўзбекистонда ҳам руҳий уйғониш лаҳзалари давом этаяпти. Шўролар замонида «қора рўйхат»га кирган анъаналар энди оммавийлашиб кетди. Бир маҳаллар таъқиқланган энг ноёб диний адабиётлар, қўлланмалар бугун ҳар бир қондошимизнинг бебаҳо бойлигига айланди. Ёхуд улуғ байрамларимиз ҳисобланмиш Муборак Рамазони Шариф ва Қурбон ҳайити кунлари дунёнинг тўрт бурчидан қутловлар келса бошларимиз осмонга етиб кетади.

Жаҳон ҳамжамиятида ўрнимиз ва овозимиз борлигидан суюнамиз. Бугун эса ҳар бир мўмин мусулмон қалбида яна Яшариш ва Тозариш бошланяпти. Яхши кунлар нурли кунларни етаклаб келади, деганлари шу бўлса керак-да. Бу неъматларнинг бари Яратганнинг бизларга кўрсатаётган беҳад катта иноятидир.

Шул муборак лаҳзаларда ҳар биримизнинг кўнглимизда фақат юртимиз қолаверса, хонадонимизга Тангридан тинчлик, омонлик, тўкинлик бахтини бериши тиланади. Бундан ўзга тилов бормикан дунёда!

Шукур қилайлик, Яратганнинг инояти ва фазлу кароматии ила шундай кунларга етдик. Умр эса карвондай ўтаверади. Ортимизда яхшилик излари қолса, савоб ёзилади, қолмаса... Чунки «ҳар йил бир манзилдай, ҳар ой бир фарсаҳ янглиғ, ҳар кун бир чақирим мисол ва ҳар нафас бир одимдек ўтгусидир (Абу Ҳомид Ғаззолий)». Умидимиз -- даргоҳи илоҳидан фақат жонфизо юртимизга яхши кунлар сўрайлик.

Норқобил ЖАЛИЛ.

СЎНМАС ЮЛДУЗЛАР

ЁНИБ ЯШАГАН АДИБ

АВВАЛ. Ҳар бир кун ўз хислатига эга, лекин жума алоҳида, муборак кун. Учрашувга отланган жума куни тонгда телефон жиринглади. Саксонга яқинлашиб қолган онамлар. Ҳар кунгидек «Яхши ишлаб ке болам», деб фотиҳа бердилар-да, оғир хўрсиниб, «Борган жойингда энг аввал тиловат қилишни унутмагин-а, ахир бугун...» дея огоҳлантирдилар. Волидаи муҳтарамам гаплари амри вожиблигиданми, кириб борган хонадонимдаги оғир сукунат таъсириданми, майин табассум ила «хуш келибсиз», дея боқиб турган гўзал сурат соҳибининг бу дунёда энди йўқлиги аламиданми, фотиҳадан сўнг қай ҳолатда Қуръон ўқиганимни билмайман. Назаримда кейин сал тинчидим. Йўқ, мен эмас, бундан руҳлар таскин топди шекилли. Ва кейингина катта адиб, ноёб истеъдод соҳиби, ажойиб ташкилотчи раҳбар, покиза инсон Ўлмас Умарбеков билан салкам қирқ йил бирга яшаган Зуҳра Умарбековани гурунгга чорладим.

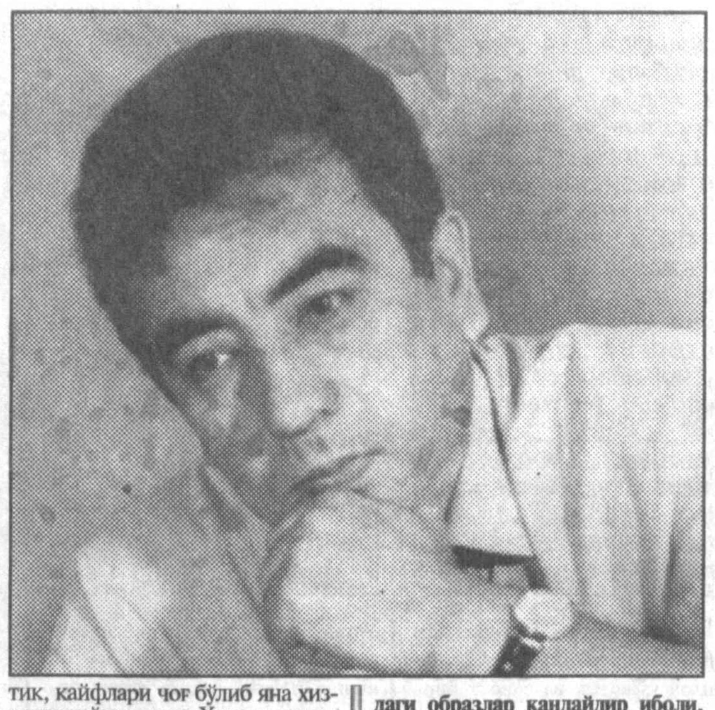

СУҲБАТ. Лекин хаёлимда ғужғон ўйнаётган саволларни бериш суянган тоғининг доғи юз-кўзлари, қадди-қоматига сезиларли тегиш берган бу аёлни ўша оғир хотираларни кўнгил ойнасидан яна бир карра ўтказиб, эслаш билан баробарлигини сезардим. Юрак яраси, айрилиқ яраси, ҳижрон яраси... Буни бошидан ўтказган билади. Ҳалиям бўлса Опа мендан-да иродали эканлар. Ўзлари бошладилар:

-- Эркаксиз уй ҳувиллаб қоларкан... Шу жойларни ўзимиз бирга қурганмиз. Ҳов анави, ҳовлининг бошидаги кичкина уйчани ўзларига алоҳида ижодхона қилиб олгандилар. Ўлмас акангиз райҳонни жудаям яхши кўрардилар. Ҳар йили баҳор келиши билан ўзлари ер чопиб, райҳоннинг ҳар туридан экардилар. Ҳовлидаги дов-дарахтлар, ток у кишининг қўли тегиши билан амалга кирарди. Билмадим, ё менга шунақа туюлармиди.

Сира ёдимдан чиқмайди. Ёш эканман-да, бир сафар қурилиш кетаётган, ҳали битмаган шу ҳовлида ёлғиз қолибман. Шунда роса йиғлабман. Бу менинг ёдимдаям йўқ. Ўлмас акангиз дардга чалиниб, бир-икки шифохоналарда даволаниб қайтганимиздан кейин шу воқеани эслатди. «Ёлғизликдан қўрқардингиз, кейин нима қиласиз», дейдилар нуқул. Ўшандаям мени ўйлаган эканлар-да. Энди сезяпман том маънодаги Ёлғизликни... Худога шукур, Умидам — қизим бор...

Савол бериш оғир. Опани бу ҳолатдан қандай чиқариб олишни ўйлайман.

-- Зуҳра опа, Ўлмас ака билан қанақа қилиб танишгансиз?

Маъюс кўзлар чақнаб кетди, назаримда.

-- Вой сингилжоним-а, пахтада-да... Университетга кирган йилим, филфакда, рус группасидаман. Пахтага бордик. Автобусдан тушаётганимизда чиройли от миниб юрган йигитга кўзим тушди. Ўшанда «бунчаям кўҳлик, истараси иссиқ, ёқимтой бўлмаса», деган хаёлга борганман. Бригадир қилиб жой тайёрлаш учун уч-тўрт кун илгари юборишган экан-да, шунинг учун бизларни кутиб олганлар. Дарров ишга киришиб, оғир-оғир юкларни баракка ташиб бергандилар. Ўша илк бора от устида кўрганимни сира унутолмайман...

-- Кейин нима бўлди?

-- Кейинми... Кутубхонада учрашиб қолардик. Гаплашмасдиг-у, аммо нуқул менга яқинроқ жойга келиб ўтирганларини сезардим. Бир куни атайинми, билмайман, университет бўйича шахмат мусобақасида қатнашиш учун рўйхатга киритиб қўйибди. Комсорг эди-да. Мусобақа кеч тугади. Шунда ётоқхонагача кузатиб қўйди. Гаплашиб кетдик. Мен етимлигим, у киши ота-оналари, опалари, икки сингил ва бир укалари ҳақида гапирди. Шу-шу унда-бунда учрашиб турадиган бўлдик. Бир сафар келганларида жуда ташвишли кўринди. Сабабини сўрасам оналарининг ўчоқдаги катта, оғир қозонни кўтариб орқасидаги қурумини тозалаганларини куйиб-пишиб гапириб бердилар. Оналари оғир нарса кўтарганларига шу даража эзилиб кетгандиларки... Очиғи, ҳамма ҳам онасини бошига кўтарадию, аммо бу кишиники назаримда бошқача эди. Сизга таърифлаб ҳам беролмайман. Аёл зотини жуда улуғлар, эъзозлар, керак бўлса бошларига кўтарардилар... Шу куни ётоқхонага яқинлашиб қолганимизда ғира-шира эди. Йўлда ерда ётган бир даста, пулга кўзимиз тушди. Қизиғи шундаки, кўрдигу, аммо у киши ҳам, мен ҳам уни олишни ҳатто хаёлимизга ҳам келтирмабмиз. Ўғирланганми, тушиб қолган бўлса керак. Пулнинг икки тарафидан ҳазар қилгандек ўтиб кетдик. Ўлмас акангиз покиза, диёнатли инсон эдилар, бунақа нарсаларга сира учмаганлар.

-- Тўйларингиз...

-- Эллик бешинчи йили бўлди. Ўша йили аввалги «Қизил Ўзбекистон» газетасида «Менинг замондошим» номли конкурсда илк ҳикоялари билан қатнашиб, Ўлмас ака ғолиб бўлганди. Шу боис қайнона, қайнотам учун «изли-қутли» келин эдим. У вақтлар Ўлмас ака ҳам ўқиб, ҳам радиода ишларди. Бу ерда оддий ходимликдан бош муҳаррирликкача кўтарилди. Ишлари кўп бўларди. Қайси ишда, қандай лавозимда бўлмасин одатлари юзакиликни ёмон кўрарди. Астойдил, берилиб, кўнгил қўйиб ишларди. Атрофдагиларидан ҳам шуни талаб қиларди. Кейин жуда куйинчак эди...

Зуҳра опани энди тўхтатиб бўлмасди, хотиралар уммони қуйилиб-қуйилиб келаётгани билиниб турарди. Шу зайлда уларга савол беришнинг йўли ҳам йўқ эди.

-- Бир сафар Қорақалпоғистонга борадиган бўлиб қолди. «Оролни кўриб келамиз», дея қанчалик хурсанд кетган бўлсалар, шу даража тушкун кайфиятда, қаттиқ чарчаган одамдек ҳорғин қайтди. Ишонасизми, ўша тун мижжа қоқмади. Орол фожиасини гапириб бердилар. Ўзи қизиқ одатлари бор эди-да, ҳар қандай ҳолатда ҳам ҳеч нарсани яширмай ипидан игнасигача эринмай «ҳисобот» берарди. Кейин менинг ишимни сўрарди. Энди ўйлайман-да синглим, бирга яшаб бирор мартаям на мен, на у кишида бир-биримизга нисбатан ишончсизлик, ҳурматсизлик бўлмабди. Аслида бизларни қаттиқ боғлаган нарса ҳам ана шу Ишонч бўлган бўлса керак...

-- Наҳотки, у кишини сира рашк қилмагансиз, -- ҳазил аралаш сўрайман.

-- Ўлмас акангизни рашк қилмасликнинг ўзи мумкин эмасди, -- куладилар Зуҳра опа. -- Лекин бунга очиғи асос ҳам бўлмаган. Яна бир нарсани айтишим керак, Ўлмас ака ҳар жиҳатдан гўзал инсон эди. Худо берган ҳам ички, ҳам ташқи ҳусн мужассам эди у кишида...

-- Шундай қилиб, Орол нима бўлди?

-- Ҳа, Орол ҳақида ҳамкасблари Абдукарим Абдуазимов билан бирга катта мақола тайёрлаб газетага беришди. Ана кутишди, мана кутишди, бироқ у чиқмади. Бўлмаса жуда тишли-тирноқли, далилларга бой, муаммоли мақола эди. Қайтага қайсидир газетада босилган «Қиёмат қарз» деган ҳикоялари баҳона бўлдию, ҳукумат идорасига ишга тайинландилар. Лекин кейин ҳам анчагача афсус билан эсладилар ўша мақолани.

-- Ўлмас ака ҳаётлари давомида катта лавозимларда, ҳукумат идораларида ишладилар, лекин у киши аввало ёзувчи эдилар. Ижодлари қай тарика бўларди?

-- Туну кун десам, ишонаверинг. Гап фақат ёзишда эмас. У киши ёзадиганларини аввал обдон мияларида пишитиб юрардилар. Кейин бира тўла ўтирардилар. Бироқ бунга имкон қайда. Шунинг учун фақат меҳнат таътили асосан ижод ойи ҳисобланарди. Гоҳ ўзлари қурган ҳужралари, гоҳ Малеевка, гоҳ Юрмала бир ойлик ижодхонага айланарди. Ҳамма отпуска қилиб дам олса, Ўлмас акангиз бир асарни тайёр қилиб дам оларди ва бундан нолимас, аксинча руҳан тетик, кайфлари чоғ бўлиб яна хизматга қайтардилар. Ҳаммадан ҳам таътилни уйда ўтказишлари қизиқ эди. Сал толиқдиларми, ўчоқда ўзлари ош дамлашга уннарди. Иштаҳали, зираворлари бисёр палов дамларди раҳматлик. Кўпинча туни билан ишлардилар-да ғира-ширада мени уйғотиб, ёзганларини ўқиб берарди. Ана ундан кейин оилавий муҳокама бошланиб кетарди.

-- Шунинг учун ҳам ёзувчининг хотини бўлиш қийин, дейишса керак-да?

-- Қийинлиги қайси маънода, биласизми? Гап у кишига иложи борича тинчлик, осойишталик яратиб беришда! Яна бир томони, ўша ижодкор турмуш ўртоғингнинг меҳнати қадрига етиб, зарур бўлганда унинг хатосини ҳам айтишда.

-- Буни Ўлмас ака тушунармидилар ёки жаҳллари чиқармиди?

-- Шунча яшаб нафақат мени, умуман ҳеч кимни бирор марта койиганларини эслолмайман. Асарларига келсак, камчилигини, фикримни айтсам, сира беэътибор қолдирмасди. У киши ҳаётда жуда босиқ, вазмин инсон эди. Бировнинг дилини бекорга оғритиш у ёқда турсин ўзларини хафа қилган одамниям кечириб юборарди. Гоҳо жаҳлим чиқса «У одам битта ёмонлик қилган бўлса, менам ёмонлик билан жавоб қайтарсам унда ёмонлик иккита бўлиб кетади. Шунинг учун қўйинг, ёмонлик кўпаймасин, кечиримли бўлинг», дея уқтирардилар менга.

-- Зуҳра опа, мунаққид эмас, журналист сифатида кузатганимда. Ўлмас Умарбековнинг ҳикоялари, қисса, роман, драмаларидаги образлар қандайдир иболи, хаёли, сермулоҳаза инсонлар. Шу жиҳатдан ижодкор ўзи билиб-билмай, истаб-истамай асарларида ўзининг образини яратганини сезмайди шекилли. Буни кўпинча китобхон ҳам кейин... анча кейин тушунади. Демоқчиманки...

-- Ўлмас ака яратган образлар ўзига ўхшайдими, демоқчисизда? Жуда ўхшайди. У киши ҳар бир асарнинг ўзига яраша ҳаё пардаси бўлиши керак, нимадир яширин, сирли, сеҳрли бўлгани яхши. Акс ҳолда одамлар ўртасида ҳам ана шундай парда қолмайди, деган ўйда бўлардилар. Қолаверса, бу ҳақда москвалик таржимонлари Валентин Семёнович Коткин билан бўлган суҳбатларида кўп таъкидлаганларининг гувоҳи бўлганман.

-- Балки шунинг учундир, асарлари майин куйга ўхшайди. Ўқиган сари ўқигинг, эшитган сари эшитгинг келаверади... Зуҳра опа, бир нарса ҳақида сўрагим келди. Айтингчи, Ўлмас аканинг ёнларида ҳеч зерикармидингиз?

-- Бир дугонамни эслатдингиз. У нуқул эридан нолиб, шу саволни берарди. Мен буни ҳис этмаганман, чунки бу киши билан шунча яшаб зерикканимни эсламайман.

-- Ярангизга озор бергим йўқ, лекин домла охирги пайтларда анча бетобландилар, шундайми?

Зуҳра опа оғир хўрсинди. Жимиб қолди. Кейин девордаги соатга имо қилди. У биру ўттиз олти дақиқани кўрсатганча тўхтаб ётарди.

-- Азиз жонлари узилган пайт... Тўғри, анча дард чекдилар. Тўрт йил. Лекин охирги дақиқагача ҳазил билан, чидам, матонат билан енгишга ҳаракат қилдилар. Нафас йўллари шикастланган эди. Худо ўлчаб берган умр экан, на илож... Ҳатто ёлғизликдан чўчийдиган мениям, қизимниям ёлғизлатиб кетдилар...

Зуҳра опа бошқа гапира олмадилар... Анчадан кейин ичкари уйдан бир қучоқ суратлар кўтариб чиқдилар...

КЕЙИН. Хайрлашиб, кўчага чиқдим. Энди эътибор берибман. Ташқарида ҳам, ичкарида ҳам хайни-ҳашам кўрмадим, сезмадим ҳам. Бўлмаса бу инсон ишлаган даргоҳлари номи билан, ёзган асарлари сони билан ўзи, оиласига кошона қурса арзирди. Асарлари жаҳон кезганда, пьесалари марказ театрларида қўйилганда ҳам ўзидан кетмади. Шукур қилди. У ҳаётда оддийлигу одмилик, камтарлигу камсуқумлик, ўз лафзи билан айтганда ОДАМ БЎЛИБ ЯШАДИ, ёниб-ёниб яшади ва шундай ўтди. Бу йил Пайғамбар ёшида бўлган Ўлмас Умарбековни Яратган эгам ўз раҳматига олган бўлсин, илоё. Муборак кунларда шуни сўрайман...

Умида ФАЙЗИЕВА.

Видеомагнитофони

Winner Diamond Head HiFi VCR

SVR-140D

Advanced Deck Technology

ОЛМОСДАН ЯСАЛГАН ВИДЕОКАЛЛАКЧАНИНГ КАФОЛАТИ - 5 ЙИЛ

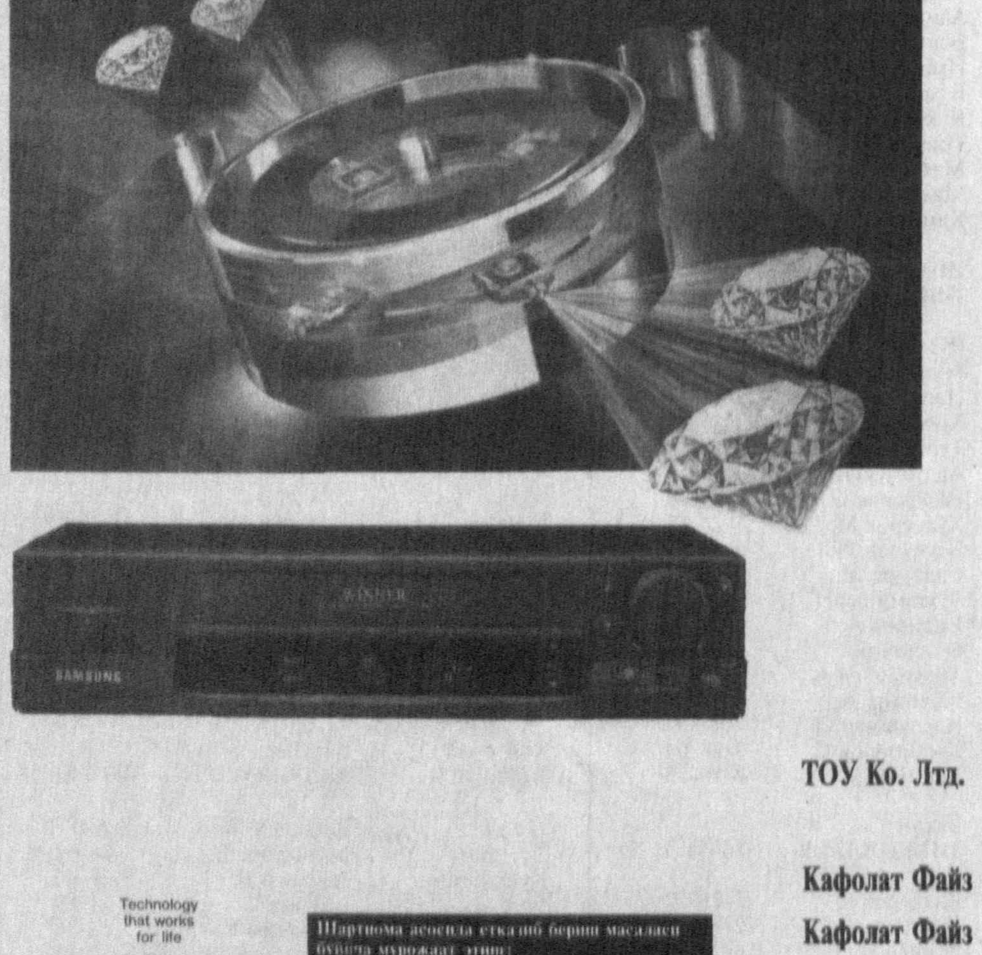

- Юқори тезликда ўраш "Реактив привод"
- Ўта тез старт
- Челнок усулида бошқариш
- Таймерга қўмаклашиш
- Олд панелда аудио ва видеокириш
- Аудиомонтаж
- 4 дастур/1 ойга дастурлаш таймери
- Рақамли автотрекинг
- LP (Long Play) режими
- Болалардан муҳофаза қулфи
- Мутлоқ узатмасиз видеомагнитофон
- OTR (One Touch Recording) - бир тугмачани босиб ёзиш
- Юқори технологик цеплар
- Индекс бўйича қидирув
- Секинлатиб кўрсатиш
- Тез қидирув
- Нусха кўчириш
- Стоп-кадр ва кадрларни қайта тиклашнинг афзал сифати
- Тўла автомат усулида ишлаш
- Катта дисплей
- Рус тилида дастурлаш

Фирма дўконлари

ТОУ Ко. Лтд.	Тошкент	Амир Темур кўчаси, 110	(3712)	34-02-58
				35-09-86
Кафолат Файз	Тошкент	Эскижўва кўчаси, "Чорсу" бозори	(3712)	42-29-89
Кафолат Файз	Тошкент	Қодирий кўчаси, 1, "Турон" меҳмон.	(3712)	41-46-38
Отахон	Фарғона	Ал-Фарғоний кўчаси, 20	(3732)	24-78-76
Наврўз	Андижон	Мустақиллик кўчаси, 14	(37422)	43-8-60

Technology that works for life

SAMSUNG ELECTRONICS

Шартнома асосида етказиб бериш масаласи бўйича мурожаат этинг: "Самсунг Электроникс Ко." Алмати офиси: Алмати, Орбита-3, 52"А" уй. Тел.: (3272) 20-55-36, 20-39-47, 20-63-05. Факс: 20-12-38.

SAMSUNG

• Спорт • Спорт • Спорт • Спорт •

ЎЗБЕКИСТОН ТЕРМА КОМАНДАСИНИНГ КУМУШ МЕДАЛИ

Ҳиндистонда Жавоҳарлал Неру хотирасига бағишланган футбол бўйича анъанавий халқаро мусобақа ниҳоясига етди. Бу йил мусобақада Хитой, Гана, Ҳиндистон, Ироқ ва Ўзбекистон терма командалари иштирок этди.

Бу мусобақада ўзбекистонлик футболчилар учун Ироқ командаси энг «ноқулай» рақиб бўлди. Ироқликлар билан биринчи учрашувда футболчиларимиз 1:6 ҳисобида мағлубиятта учрадилар. Сўнгра Гана командасини 3:2 ҳисобида ютиб ва Хитой ҳамда Ҳиндистон спортчилари билан учрашувни дуранг натижа билан якунлаб, финалда яна Ироқ командаси билан беллашдилар. Бу учрашувда спортчиларимиз ўз дарвозаларидан учта тўп ўтказиб юбордилар, бунга жавобан рақиб дарвозасига атиги битта тўп киритдилар. Натижада футболчиларимиз бу халқаро учрашувда иккинчи ўринни эгалладилар.

(ЎзА).

«Гулистон» журнали жамоаси ушбу журнални узоқ йиллар бошқарган, замонамизнинг улкан адиби

Асқад МУХТОРнинг

вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзолари ва қариндош-уруғларига чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги -- ЎзА жамоаси агентлик Таржима таҳририяти бош муҳаррири М. Бобоевга опаси

Тошмомо БОБОЕВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Тошкент давлат техника университетининг ректорати, электроника, автоматика ҳамда ҳисоблаш техникаси факультети жамоаси «Физика ва материаллар технологияси» кафедраси мудири, профессор Болтахўжа Умурзоқовга акаси

Ҳабибулла УМУРЗОҚОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ.

БЎЛИМЛАР: Парламент 33-57-34; Хатлар 33-07-48; Мерос ва қадриятлар 36-29-89; Қишлоқ хўжалиги 36-07-94; Иқтисодиёт 36-36-65; Маънавият 36-35-60; Тунги муҳарририят 33-10-28; Эълонлар 36-09-25.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Навбатчи муҳаррир — О. Раҳимов. Навбатчи — Ф. Санаев. Мусаҳҳиҳ — А. Худойқулов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0227 40.823 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топшириш вақти—21.00

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топширилди — 22.30 1 2 3 4 5 6